İŞÇİNİN SESİ

GREV

Beklemeye hiç gerek yok!

Türk-İş genel grev kararını hemen uygulasın!

İşçinin Sesi yazışma adresi:
P.O.Box 513, London N16 5QB England

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Avrupa'da çalışma üstüne

1960'larda yurtdışına göçlerin başlamasıyla, Türkiye çok sayıda vatandaşını yurt dışına sevk etmiş oldu. Bu insanlar yurt dışına misafir olarak çıktılar ve bir dönem sonra döneceklerini umdular. 1960'larda misafir işçi olarak gelenler 1970'lerde ailelerini de yanlarına almaya başladılar. Böylece misafir işçi olgusu bir anlamda değişip yabancı işçi oldu.

Ayni zamanda bu işçiler Türk burjuvazisi için de önemli bir kâr kaynağı haline gelmişlerdi. Bu yüzden Türk burjuvazisi bu işçilerin dönmesini istemiyor.

Yabancı işçiler, devrimci hareket için önemli kesimdir. Geçmiş yıllarda Türkiye'de gelişen devrimci durum bu kesim üzerinde derin etkiler yarattı. Türkiye solu 1975'lerden başlayarak Avrupa'da oldukça güç topladı. Ancak ne yazık ki bu güç sadece Türkiye ortamının yansımasıydı ve gerçek anlamda komünist harekete kazanılamadı.

12 Eylül darbesiyle gelen faşizm yıllarında sol, Avrupa'da büyük alanda güç kaybetti. Eskiden binlerce insanı yürüyüşlere götüren hareketler artık 10'larla, 100'lerle yetinmek zorunda kalıyorlardı ve bunu büyük güç olarak kabul ediyorlardı. *İşçinin Sesi* hariç hiç kimse bunun nedenini araştırıp sormadı.

Faşizm yıllarında iki yanlış çalışma tarzı oturdu. Birincisi, ılık Avrupa ortamında erime, hizmet örgütü, eğlence örgütü haline dönüşme. Buna en iyi örnek Eşek'lerdir. İkincisi, devrimciliğini koruma adına kendi içine kapanma. Bunlar kendilerine yığınlardan kopuk, ayrı bir dünya yaratmaya çalıştılar. Ama bu da erimelerini, toplumdan kopmalarını getirdi.

Bizim yapmaya çalıştığımız ise, Türkiye devrimi için çalışmayı başa koyup yığın çalışmasına ağırlık vermek oldu. Ne kendi içine kapalı, "izole" bir devrimci örgüt olmayı, ne Avrupa ortamında eriyip "hizmet" örgütü olmayı kabul ettik. Bugün ise, Türkiye'de ortamın değişmesiyle, Avrupa'da çalışma Türkiye devrimci için bir köprübaşı olabilirse anlamlıdır, diyoruz.

Ne yığınlardan kopuk 'devrimci" çalışma, ne de sırf hayırsever cemiyeti tipi çalışma doğrudur. Bunlardan birini seçenlerin bugün geldikleri yer bellidir.

Avrupa'da, yığınların somut sorunlarından yola çıkan dolu dizgin bir demokratik çalışma ve bu çalışmanın meyvalarını Türkiye devrimi için toplama. Bizim Avrupa'da yığın çalışmasından anladığımız budur.

Cem Güçlü, Frankfurt

Bir ışık denizi

Selamlar Yoldaşlar, Yayınlarınızı dokuz aydır okuyorum. Okuyorum demek yanlış olur. Yayınların içinde kendimi bir ışık denizinde gibi hissediyorum. Bu hissi daha da fazla duymak istiyorum.

Ben İstanbul'da bir üniversitede okuyorum. Liseyi olayların yoğun olduğu bir okulda okudum. Öğrenci kesiminde çığ gibi yükselmeye yüz tutmuş ses ve eylemlerin, komünizmin gerektirdiği örgüt ve örgütçülük yöntemleri ile daha da güçleneceğine inanıyor ve bu inançla çalışıyorum. Teorik açıdan kendimi yetersiz görüyor, kitap, gazete, ve özellikle de *İşçinin Sesi* okuyarak bilgimi arttırmaya çalışıyorum.

Gazetemizi sürekli olarak haber, görüş, yayın gibi kaynaklarla beslemek gerek. Bu günden sonra mektuplarımı daha sık ve geniş yazacağım.

Devrimci selamlar.

Can Göktuğ, İstanbul

YOLDAŞLAR DİKKAT

Gazetemizin yazışma adresi değişmiştir, hatırlatıyoruz.

Yeni yazışma adresimiz şöyledir:

P.O. Box 513
London N16 5QB
England

Menşeviklerin "teşhis geçidi"

Yoldaşlar,

Menşeviklerin 26 Nisan'da gazete satan bir gurup yoldaşımıza sopalarla saldırmasından sonraki gelişmeleri gazetemize kısaca aktarmak istiyorum.

Bildiğiniz gibi, kadınlı erkekli bir gurup yoldaşımıza alçakça saldıran menşevikler hak ettikleri yanıtı aldıktan sonra polise çok ağlaştılar. Bunun üzerine polis bazı yoldaşlarımızı tutukladı. Tutuklanan yoldaşlardan bazıları kefaletle serbest bırakılırken, ihbarcılıkta kararlı olan menşevikler, serbest bırakılan bazı sempatizanların ve başka bazı yoldaşların daha tutuklanmasını "sağladılar".

Görgü tanıklarının her yerde anlattıkları gibi, olayın saldırgan unsuru olan menşeviklerin yalan ifadeleriyle töhmet altına sokulan *İşçinin Sesi* sempatizanları, kefaletle serbest bırakıldılar ama Londra dışında sürgünde tutuluyorlar. Ayrıca geceleri sokağa çıkmaları da yasak.

Menşeviklerin hainlikleri burada da bitmiyor. Şimdi de daha fazla yoldaşımızı tutuklatabilmek için "teşhis geçidi"nde gönüllü teşhisçilik yapıyorlar. Normal olarak "teşhis geçitleri"nde polis fabrikalardan topladığı Türkiyeli işçileri arasına yoldaşlarımızı yerleştiriyor ve başka bir kapıdan içeri alınan menşevikler parmaklarıyla "suçlu" teşhisi yapıyorlar. Ama bu yürütülemedi. İşçiler teşhis geçidine çıkmayı reddediyorlar. Polis bu yüzden son teşhis geçidini ertelemek zorunda kaldı.

Menşeviklerin kendi küçük dükkanlarını korumak adına hem onursuz, hem işçilere de zarar veren bir tutuma girmeleri işçiler için çok öğretici oldu. İşçilerin, yoldaşlarımıza karşı polisle işbirliğini reddetmeleri, menşevik hainlere verilmiş çok güzel bir yanıttır.

Şimdi biz ilericilerin görevi, fabrika fabrika, ev ev, kişi kişi tüm işçi emekçi insanlara menşeviklerin yalnızca Londra'da değil, Türkiye'de de işçi düşmanı bir tutum içinde olduğunu derinlemesine anlatmaktır.

Selamlar

A.F., Londra

YOLDAŞLARA

Partimizin III. Konferans'ının aldığı kararlara ilişkin olarak yazı yollayan yoldaşlar için gazetemizde iki sayfa yer ayırdık. Yazılarınızı bekliyoruz.

İşçinin Sesi

Hesap sorma günüdür bu

Sabahın erken saatleri
Ilık bir rüzgar esiyor
Patlıyor maden ocakları
öfke sesleriyle
Çöküyor fabrika bacaları
bu düzenin hizmetçileriyle
Geliyor kavga sesleri
Yurdun dört bir yanından
Saatler ilerlemiş
Yepyeni bir güneş doğuyor
Işık selidir bu boşanan
Memleketin diğer ucundan
Bir fırtına gibi akıyor
dolduruyor alanları
Ve kızıl bayrakları ellerinde
Düşüyor bir kaç can yere

Ellerinde pankartlarıyla
Dillerinde sloganlarıyla
Halkın zincir olmuş
yürüyor
Bir sen yoksun içlerinde
Nedendir bu hizmet efendiye
Çağımız çoktan son verdi
köleliğe
Mahzun bakışlı bir güvercin gibi
Gökyüzüne çevir ki yüzü
Göresin özgürlüğü
Haydi al silahını sen de
Katıl yoldaşlarının içine...
Yeni bir gün doğdu doğuyor
Hava barut kokusu dolu
Yürüyor dik bakışlarıyla
İşçi sınıfı müttefikleriyle
Yürüyor kapitalizmin üzerine
Emperyalist uşaklarını ezmeye
Yürüyor şanıyla bir önder gibi
Açıldı açıyor tarih sayfasını
Devrime değer bir örnek gibi
Alınıyor çekilen kahrın öcü
Hesap sorma günüdür bu!

Özgür Yayla

YENİ ÇIKTI

KIRKIN YARISI
R. Yürükoğlu

Bu kitap, Yürükoğlu yoldaşımızın 40. yaşgünü nedeniyle TKP — *İşçinin Sesi* Merkez Basın Yayın Bürosu çalışanlarınca hazırlanmıştır. Devrimci savaşım içinde geçmiş 20 yıl boyunca yoldaşımızın yazmış olduğu yazılardan, şiirlerden, kitapların bölümlerinden, kitap önsözlerinden, kendisiyle yapılmış röportajlardan seçmeler içermektedir.

İsteme adresi: P.O. Box 513, London N16 5QB, England

Beklemeye hiç gerek yok sonuç almak isteniyorsa

Türk-İş genel grev kararını hemen uygulasın

İşçi sınıfı genel greve hazırdır!

Sendikal alan, Türkiye tarihinin bu alanda gördüğü en yoğun mücadeleye sahne oluyor. Ancak sahnenin perdesi özel olarak kapalı tutulmaya çalışıldığı için, bu mücadele tüm boyutlarıyla basına yansımıyor.

Mücadelede taraflar kabaca şöyle: Bir tarafta işçiler, öteki tarafta devlet, tek tek ve örgütleriyle işverenler, onların çeşitli renkten sendikacı uzantıları ve yasalar. Manzara böyle olunca, yürüyen mücadeleye, sınıf mücadelesi, hem de siyasal düzeyde sınıf mücadelesi dersek herhalde pembeler bile redddemezler.

Mücadele gerçekte tüm sendikal alanı kapsıyor ama ana olarak Türk-İş ve Otomobil-İş'te odaklaşıyor.

Otomobil-İş

Otomobil-İş'li işçiler uzun bir süredir engelli koşuya çıkmış gibiler. Bu sendikaya üyelik, yetki, baraj, teşmil gibi her konuda, her adım başında engeller çıkarıldı. Öyle ki, Otomobil-İş yetki belgelerinin yüzde 70'ini mahkeme kapılarında uğraşarak almış.

Otomobil-İş'in karşısına Çalışma Bakanlığı, hükümet, MESS, mahkemeler, sendikanın yan gelip yatmaya alışmış gerici başkanı Aydın Özeren ile onun bir avuç adamı, tek tek bir sürü işveren ve hatta Türk-İş'e bağlı Türk Metal'in gerici yönetimi çıktı.

İşçiler gerçekten döne döne çarpıştılar. Yasal olarak diye ne varsa her birini, sabırla, azimle, tuttuğunu koparır bir biçimde kullandılar. Öyle ki bir süre sonra burjuvazi kendi yasaları içinde boğulmaya ve kendi yasalarını kendi çiğnemeye başladı.

Son olarak gerici yasalara sığınılarak, Otomobil-İş kayyıma devredildi. Kayyım, sendikayı olağan genel kurulundan *6 ay önce* ve *eski* delegelerle yapılacak olağanüstü bir genel kurula götürecek. İşçiler tuttuğunu koparmaya yine kararlı. Olağanüstü genel kurulda olmazsa, olağan genel kurulda bizim dediğimiz olacak diyorlar.

Burjuvazi her türlü araçlarıyla uğraştığı halde işçilerin kararlılığından en küçük bir parça koparamadı. Ama tam toplu sözleşme döneminde çevirilen bu dolaplarla, *işkolu çapında* işçilerin ekmeğinden bir parça daha çalmış oldu. Bu ise çevirilen dolapların ve bunları çevirenlerin içyüzünü daha da iyi sergiledi.

Türk-İş

Koca Türk-İş fokur fokur kaynıyor. Bir yandan toplu sözleşmeler, öte yandan kongreler Türk-İş içinde mücadeleyi iyice kızıştırdı.

Geçtiğimiz ay içinde DYP'nin, Baki Tuğ'ca hazırlanmış "sendikal faaliyet" raporu yayınlandı. İşçilere değil hükümete yönelik bu raporda Baki Tuğ sendikal konuda akıl veriyor ve şöyle diyor:

"...Barajı patlatmaya hiç kimsenin hakkı yoktur. Ayrıca bendi yıkılan barajın sel felaketini önlemek de mümkün değildir. Bu nedenle bir noktadan sonra ateşle oynanmamalıdır." *(Cumhuriyet*, 14 Nisan 1986)

Bu sözlerin de çok güzel anlattığı gibi, burjuvazi sendikal alana baktı mı bend yıkılması, sel, ateş, yangın gibi felaketler görüyor. Rapor, "sendikal faaliyet" değil, "sendikal felaket" raporu.

Baki Tuğ'un felaket raporu, Türk-İş'li işçilerin durumunu da yansıtmaktadır. Devletin, hükümetin, yasaların zorlamasıyla, sarı-kara sendikacıların oyalamasıyla yıllardır adım adım açlığa itilen işçiler, harekete geçmişlerdir. Onlar da aynen Otomobil-İş'li işçiler gibi sabırla, santim santim mücadele veriyorlar.

Nitekim bugüne kadar yapılan şube kongrelerinde seçilen genel merkez delegelerinin yüzde 60'ı genel merkezi şaşırtan yeni adlardan oluşmaktadır. Bu durum karşısında burjuvazi de, onun Türk-İş içindeki sendikacı uzantıları da paniğe kapılmıştır. Ve panik içinde, sahtekârlıkların, hile hurdaların hepten azıtmışlardır. Bunlara artık gerici yasalar da yetmiyor. Kendi yasalarını kendileri deliyorlar.

Geçtiğimiz günlerde Şükran Ketenci'nin de açıkladığı *(Cumhuriyet*, 1 Mayıs 1986) gibi, büyük bir sendikanın İstanbul şubesinde işçilerden habersiz kongre yapılmıştır. İşçilere birkaç ay önce başka bir gerekçeyle imzalatılan boş kağıtlardan yararlanılmıştır.

Yasalara göre işverenden izin alınarak, tarihi ilan edilerek, işyerine sandıklar konularak, seçimlerin yapılması, seçilen delege listelerinin itiraza açık olarak işyerine asılması vb. gerekiyordu. Gerekenler yapılmadı.

İşçiler il ve ilçe seçim kurullarına, Türk-İş Bölge Temsilciliği'ne başvurdular. Seçim kurulları başvuruları işleme koymadı. İşçiler genel kurula gittiler içeri alınmadılar. Divana dilekçeyle başvurdular. Dilekçe okunmadı. Binlerce işçinin gözü önünde gerici iş yasaları, devlet ve gericiler tarafından düpedüz delindi.

Bu yalnızca bir olay. Türk-İş'te hergün böyle onlarca olay oluyor. Karşı taraf mücadeleyi böyle çirkefçe yürütüyor. Ama işçilerin de bir bildiği var. Yasaları yasaların sahiplerine deldirtiyorlar, delinebilirliğini sergiliyorlar ve sonra dönüp, Türkiye düzeyinde işçi hakları kazanma mücadelesinde de yasaların delinmesini dayatıyorlar.

Türk-İş yönetiminin genel grev kararı bununla yakından bağlıdır. İşçiler gerçekten sabırla ve ustaca mücadele ediyorlar. Üstelik bu arada Türk-İş'in birliğini de dikkatlice kolluyorlar. Türk-İş birlik içinde, yasaları delecek, yasal olmayan militan eylemler yapmaya doğru itiliyor. Baki Tuğ'un deyimiyle bendler yıkılmaya doğru gidiyor.

Yankı'nın yazısı

Türk-İş içinde yoğun mücadele sürerken, "Cadıkazanı" başlığı altında bu mücadeleyi ele aldığı yazısında *Yankı* şöyle yazmış:

"Yasadışı TKP kanadının Türkiye'de DİSK'in devamı sayılacak yeni bir konfederasyon kurulmasından yana olmadığı biliniyordu. Bu kanatça işçilerin Türk-İş'te birleşmesi ve yönetimin ele geçirilerek, 'Türk-İş'in DİSK'leştirilmesi telkinleri' yapılıyordu.

"Nitekim, yasadışı TKP'nin Londra'da yayınlanan 'İşçinin Sesi' adlı dergisinin, 24 Şubat 1986 tarih ve 300'üncü sayısında yer alan bir yazıda aşırı sol kesime şöyle bir mesaj iletiliyordu.

" 'Bugün DİSK'in kurulması, işçi hareketinin önünde duran tarihsel olanakları, elinin tersiyle bir yana itmek olacaktır. Bugün yapılması gereken, tüm ilerici işçilerin Türk-İş'te toplanması ve bu sendikayı işçi sınıfının kalesi haline getirmek için savaşımı dolu dizgin yükseltmektir.'

"Aynı çizgide buluşanlar:

"Amaçları TKP'ye hizmet olmasa bile, Türk-İş'te radikal bir değişikliğin gereğine inanan ve 34 yıllık Türk-İş geleneğine son vermek isteyen bir kısım sosyal demokrat sendikacılar da, bugünkü 'yönetici' kadrosunun devre dışı bırakılmasını istiyordu."

Aynı yazıda sosyal demokrat sendikacılar arası farklılıklar anlatılırken, Selvi'den farklı olarak Bayram Meral için şöyle yazılmış:

"Bu teşkilat (Petrol-İş — *İ.S.)* içerisinde palazlanmaya çalışan 'TKP yanlılarına' engel olmaya uğraşıyordu. Meral, Türk-İş içerisinde TKP'lilerle işbirliğini (değil — *İ.S.)* 'gerçek sosyal demokratlardan oluşacak bir muhalefet' cephesi fikrini savunuyordu." *(agy*, s.12-14)

Yazı bilinçli olarak iki açıdan bulanıklık yaratıyor. Resmi TKP ile TKP — *İşçinin Sesi*'ni birbirine "karıştırıyor". Bu "karışıklık" içinde, *İşçinin Sesi*'nin sendikal konudaki görüşleriyle resmilerin "işbirliği, cephe" vb. diye yalvarışlarını içiçe sunuyor. Bir de *İşçinin Sesi*'nin konumunu Cevdet Selvi'ninkiyle "karıştırıyor".

Yankı bizim görüşlerimizi doğru aktarmış. Ancak Cevdet Selvi için, bizimle "aynı çizgide buluşanlar"dan diyor. Bu düpedüz çarpıtmadır. Ve yazı bunu yaparken resmilerin işbirliği, cephe vb. yaklaşımlarını tanık olarak gösteriyor. Buna göre Selvi, "TKP'lilerle işbirliğini" savunanlardan, Meral ise "gerçek sosyal demokrat" muhalefeti savunanlardan.

Selvi'nin böyle birşey savunup savunmadığını bilmiyoruz ama bu çerçevede adı geçen "TKP'liler" resmilerdir. *Gün* dergisinde çıkan bir yazıdan da anlaşılıyor ki, onlar garip cephe, işbirliği anlayışlarını sendikal harekete de yansıtmak için uğraşıyorlar. Bizim böyle bir konumumuz yoktur.

Yazının "işbirliği"ne ilişkin kısmında "TKP'liler" adı resmilerin tutumlarına dayandırılırken, Cevdet Selvi'yle bizim "aynı çizgide buluşanlar" olarak gösterildiğimiz yerde, "TKP'liler" adı bizim görüşlerimize dayandırılmış.

Aynı çizgide buluşmayanlar

Biz Cevdet Selvi'yle aynı çizgide buluşmuyoruz.

Bir kez "işçi sınıfının kalesi", "savaşım" gibi kavramlarımız farklıdır. Hatta bugün DİSK derken kastettiğimiz, DİSK'in farklı koşullardaki farklı konumlarıdır. Biz savaşkan DİSK'ten, onlar son sıralarda sosyal demokratlaştırılmaya çalışılan DİSK'ten söz ediyorlar.

İkincisi, sendikal birlik anlayışımız tamamen farklıdır. Cevdet Selvi geçen yıl, Türk-İş'te *yönetim değişmezse* Türk-İş'ten ayrılmayı istediklerini açıkça söylemişti. Ama işçiler arasında birlik duygularının gücü karşısında bu tür sözleri geri çekti. Şimdi taktik olarak birlikten yana gözüküyor. Bizim sendikal birlik anlayışımız böyle taktik gerekçelerle değil işçi sınıfının çıkarlarıyla bağlıdır.

Üçüncüsü, sendika içi mücadeledeki yöntemlerimizle de kökünden farklıdır. Türk-İş yönetimi içinde belki en temizi kalıyor ama Cevdet Selvi'nin bile iç mücadelesi çok fazla kişilerle, koltuklarla ilgilidir, görüşler, çizgiler temelinde yürütülmüyor. Bizim tutumlarımız ise görüşlerle, çizgilerle. "Türk-İş'in başında kim olacak"tan çok "Türk-İş işçi sınıfı için ne yapacak" sorusuyla bağlıdır.

Dördüncüsü, bugün Petrol-İş yönetiminin, Türk-İş yönetimini gerekçe olarak kullanıp, kendi sendikal mücadelesini olanakların elverdiği ölçüde ileri götürmediğini düşünüyoruz. Türk-İş 1 Mayıs düzenlemedi. O düzenlemediyse neden Petrol-İş düzenlemedi? Sosyal demokrasinin öz sansürlülüğü aynen Petrol-İş yönetiminde de yansıyor.

Yankı 300. sayımızdan alıntı yapmış. Aynı sayımızda bizim Cevdet Selvi'yle aynı çizgide buluşmadığımızı en azından ima eden başka yazılar da vardı. *Yankı* herhalde bunları okudu. Ama yine de bizi "aynı çizgide buluşanlar" olarak gösteriyor. Bilinçli bir bulanıklık yaratıyor. Böylece bir taşla iki kuş vuruyor: Solun kendi içinde resmilere, Türk-İş içinde ise yönetime destek vermiş oluyor.

Gelelim genel grev kararına

Yukarıdaki bir bölümde de değindiğimiz gibi Türk-İş'in genel grev kararı, işçilerin sabırlı, akıllı, usta mücadelesiyle yakından bağlıdır. Bu karar işçilerin basıncıyla alınmıştır. İşçiler Türk-İş yönetimine, "madem işinize geldiğinde yasaları deliyorsunuz, işçilerin çıkarları gereği de delin" diyorlar.

Gerçekte genel grev kararının kendisi bile yasaları delme yolunda atılmış bir adımdır. Bunun eyleme geçip de gerçekten yasaları parçalayıp atmasını engellemek için Türk-İş yönetimi karara çeşitli ertelemeler, oylama maddeleri de katmıştır.

Genel grev kararının kendisi yasaları deldiği halde, Özal, "böyle birşeyin olmasını imkan dahilinde görmüyorum" diye, duruma göre çok "yumuşak" konuştu. Bunun nedeni, yasaların delinmiş olduğunu görmeyen varsa, onlara kendi ağzıyla göstermiş olmasın diyedir. Uyuyan yılan varsa uyanmasın diyedir.

Öte yandan Türk-İş yönetimi de "böyle birşey olmasın" diye kararın uygulanmasını "Türk-İş eylemlerinden sonuç alamazsa" koşuluna bağlamıştır. Ölme eşeğim ölme!

Bu koşula karşı çıkmak gerekiyor. Türk-İş'in üç ayda bir yapacağı eylemlerden sonuç alınmasının ne denli uzun bir hikaye olduğunu yaşam çoktan kanıtlamıştır. Sonuç almak isteniyorsa köklü adımlar atmanın zamanı çoktan gelmiştir. Beklemeye hiç gerek yok! Türk-İş genel grev kararını hemen uygulasın!

Cemile Çakmak

Yeni devrimci dalganın ülkemizi kurtuluşa götürmesini istiyorsak:

TKP-İşçinin Sesi'ni işçinin partisi yapacağız

Aliye P. Atılgan

Bolşevikler 1905 yılında Lenin'in formüle ettiği RSDİP'yi işçi sınıfına oturtma programını Rusya'daki devrimci ortamın da yardımıyla büyük bir başarıyla yaşama geçirdiler. 1905 baharında "yeraltı çalışma guruplarından biri" olan Bolşevikler yıl sonunda "proletarya milyonlarının partisi" durumuna gelmişti.

Partimizin 5(1). Kongresi'nden yaklaşık 1 yıl kadar sonra III. Konferansımız toplandı. 5(1). Kongre önümüzdeki siyasal görevleri belirlemişti. III. Konferans, bu görevleri yerine getirebilmek için gerekli örgütsel stratejiyi belirledi. Yeni örgütsel stratejinin özü, partinin işçi sınıfına oturtulması, "TKP — *İşçinin Sesi*'nin işçinin partisi" haline getirilmesidir.

Bu sözleri okuyan bazı küçük burjuva sosyalistlerinin, bir "açık" yakaladıklarını sanarak nasıl keyifleneceklerini ve birbirlerine "işçinin partisi olmadıklarını nasıl da itiraf ediyorlar" diyeceklerini şimdiden duyar gibi oluyoruz. Ama biz onların "keyiflerini" onlara bırakıp Lenin'e bakalım.

Lenin III. Kongre sonrasında bir anlamda RSDİP'nin "işçi sınıfına oturtulması" tezini ortaya atmıştır. "Partinin yeniden örgütlenmesi" başlıklı yazıya şöyle bir bakalım.

Lenin'in "Partinin yeniden örgütlenmesi"ni kaleme aldığı günler, Rusya'da sınıf savaşımının kızıştığı devrim günleridir. İşçi sınıfının yükselttiği savaşımın bir ürünü olarak Çarlık geri adımlar atmak zorunda kalmakta, legal olanaklar artmaktadır. Yıllardır ağır baskı koşulları altında çalışmış, siyasetiyle sınıfı temsil etmesine rağmen sınıf içinde örgütlenmesi geride kalmış olan RSDİP için canalıcı sorun, partinin işçi yığınlar arasında örgütlenmesi, "işçi sınıfına oturtulması"dır. Lenin bu konuda şöyle diyor:

"Partimiz yeraltında çalışırken duraganlaşmıştır. Bir delegenin III. Kongre'de haklı olarak söylediği gibi, son birkaç yıl boyunca yeraltında boğulmaktaydı. 'Yeraltı' parçalanıyor. Öyleyse daha cesurca ileri! ... Bütün işçi Sosyal-Demokratları çevremizde toparlayın, onları yüzlerle, binlerle parti örgütlerinin saflarında kenetlendirin. Delegeleri merkezi organlarımızın saflarına yeni bir canlılık getirsinler, onlar aracılığıyla genç devrimci Rusya'nın taze ruhu içeri dolsun. Şimdiye kadar devrim, Marksizmin bütün teorik önermelerini, Sosyal-Demokrasinin (Komünizmin — *İ.S.*) bütün temel sloganlarını doğrulamıştır. Devrim aynı zamanda, *biz* Sosyal-Demokratlarca (Komünistlerce — *İ.S.*) yapılan çalışmayı da doğrulamış, proletaryanın gerçek devrimci ruhuna olan umudumuzu ve bağlılığımızı haklı çıkarmıştır. Öyleyse bu zorunlu parti reformu konusunda her türlü gevezeliği bir yana bırakalım, derhal yeni yolda ilerlemeye koyulalım. ... Bu bize, gerçekten ve sonuna dek devrimci biricik sınıfın, Rusya için yarı-özgürlük kazanmış ve onun için tam özgürlük kazanacak olan sınıfın, onu özgürlük yoluyla sosyalizme götürecek olan sınıfın derinliklerinden yükselen taze, genç güçler sağlayacaktır." (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.10, s.32-33)

Lenin'in yukarıdaki fikirleri yazdığı zamanki Rusya ile bugünkü Türkiye, RSDİP'in o gün içinde bulunduğu durumla partimizin durumu kuşkusuz *aynı* değildir. Lenin bu satırları 1905 devrimi içinde, legal olanakların genişlemesiyle bağlı olarak yazıyor. Ama Lenin'in burada söyledikleri hem genel geçerli birçok yön taşıyor, hem de yeni bir devrimci dalganın yaklaştığı Türkiye için özel anlam taşıyor.

Aynı yazıda Lenin, "işçi sınıfı hareketinde bilincin büyük rolünü küçümsemeksizin", "Marksist teorinin muazzam önemini asla azaltmaksızın", komünist harekette aydınlarla işçiler konusunda da şunları söylüyor:

"Sosyal-Demokratik (komünist — *İ.S.*) işçi sınıfı hareketinde aydınlar ile proletaryanın (işçilerin) işlevleri arasındaki ilişki, oldukça doğru bir biçimde, herhalde şu genel formülle ifade edilebilir: Aydınlar sorunu 'ilkesel olarak' çözümlemede, planlar hazırlamada, eylem gereksiniminin nedenlerini göstermede başarılı olurken işçiler eyleme geçiyor ve *donuk teoriyi yaşayan gerçeğe dönüştürüyorlar."* (Lenin, *agy,* s.38) (abç)

TKP — *İşçinin Sesi* III. Konferans kararlarında partinin sınıfa oturtulması için yapılacaklar arasında, "hücreleri sınıfın içine yerleştirmek", yetişkin kadro ağırlığını Avrupa'dan ülkeye kaydırmak", böylece "pilot bölgelerde, belirlenmiş işçi kesimi içinde örgütlenme" kararları yer alıyor.

Yukarıda sözünü ettiğimiz koşullarda Bolşevikler de aynı tür bir "kadro kaydırma siyaseti" izlemişler. Lenin bu konuda şöyle diyor:

"...Sosyal-Demokrat (komünist — *İ.S.*) aydınları daha akılcı bir biçimde dağıtmak zorunda kalacağız. Öyle ki, hareketin daha şimdiden kendi ayakları üstünde durduğu ve diyelim ki kendine yetebildiği yerlerde yararsızca dolaşacakları yerde, çalışmanın daha ağır, koşulların daha zor, deneyimli ve bilgili adam ihtiyacının daha çok, ışık kaynaklarının daha az ve siyasal yaşamın nabız atışının daha zayıf olduğu 'aşağı tabakalar'a gitmelerini sağlayalım." (Lenin, *agy,* s.36)

Yukarıda ana hatlarıyla kısaca verdiğimiz program RSDİP'nin "işçi sınıfına oturması"nda canalıcı bir işlev gördü. Bolşevikler, o günkü Rusya ortamının komünist fikirlerin ileri işçiler arasında yayılması için yarattığı nesnel temelden de yararlanarak, bu programı büyük bir başarıyla yaşama geçirdiler. Daha 1905 baharında "yeraltı çalışma guruplarından biri" olan Bolşevikler, fazla değil bir yıl sonra "proletarya milyonlarının partisi" (Lenin) durumuna gelmişti.

Türkiye'nin koşulları değiştiğinde biz de *"milyonlarca işçinin partisi" oluruz.* Ama şimdilik şu kadarında kararlıyız:

TKP — *İşçinin Sesi* III. Konferansı'nın çizdiği yeni örgütsel stratejinin ışığında, 5(1). Kongremizin önümüze koyduğu görevleri canla başla yerine getirecek, her zaman işçi sınıfını temsil etmiş doğru görüşlerimizle ileri işçileri kazanacak, partimizi işçinin partisi haline getireceğiz. Bugün yaşanan her olaydan giderek yaklaştığı belli olan yeni devrimci dalgayı kucaklamaya böylece hazır olacağız.

Yürükoğlu yoldaşımız, III. Konferans kapanış konuşmasında şöyle diyordu:

"Bugün memleketin ortamı, komünistliğini ciddiye alana yardımcıdır. Giderek de daha yardımcı olacaktır.

"Burjuvazinin sağ ve liberal güçleri kendi aralarında bölünmüştür. Bu bölünme en azından birkaç yılda giderilebilir bir bölünme değildir.

"Küçük burjuvazinin sağ güçlerinin bağımsız bir örgütlenmesi yoktur, küçük burjuva sol güçler darmadağınıktır.

"İşçi sınıfının sağ güçleri de bölünmüş, güçten düşmüş ve zayıftır.

"Devrimci hareketin tamama yakını, 'faşizm' maskaralığına takılıp kalmıştır.

"Öte yanda ise, işçi sınıfında ve emekçi halkta hoşnutsuzluk aşırı boyutlara varmıştır. Her gün ülkenin bir yerinden sesler yükselmektedir. Yığın hareketliliği genişlemektedir. Yeni bir devrimci dalga geliyor. Hiçbir kuşkunuz olmasın, bu gelen, 27 Mayıs, 12 Mart sonrasıyla kıyaslanmayacak denli büyük bir dalgadır. Türkiye tarihinin görmediği düzeyde bir kavga yaklaşıyor.

"Bu kavganın, bu dalganın, partimizi altına alıp yok etmesini, işçi sınıfını koca bir tarihsel dönem belini doğrultamaz durumda bırakmasını istemiyorsak, bu dalganın ülkemizi kurtuluşa götürmesini istiyorsak, aldığımız kararları yaşama geçireceğiz. *İşçinin Sesi*'ni işçinin partisi yapacağız. Haydi yoldaşlar göreve!" *(İşçinin Sesi,* Çek-al, sayı:305)

Merkeziliği daha da arttırmak için

Denetim ve enformasyon akışı

Zehra Karlıova

Partimizin III. Konferansı toplandı ve partimiz açısından çok önemli kararlar aldı.

Türkiye'de yığın hareketliliğinin giderek arttığı ve şiddetli bir kavganın yaklaştığı şu günlerde III. Konferans'ta alınan kararlar üzerinde genişçe durmanın önemi büyüktür.

Konferansta, partimizi, kadrosunu işçileştiren, kazanmak istediği işçi kesimi içine yerleşen, gazeteyi ülkede basım sorununu çözen ve merkez organı tüm çalışmasının omurgası yapan mükemmel bir örgüt haline getirmenin gerekliliği vurgulandı.

Böyle bir örgüt yaratabilmenin önemli koşullarından biri merkeziyetçiliktir.

Bir komünist partinin sınıf karakteri onun ideolojisi, işçi sınıfına olan inancı ve devrimi gerçekleştirmek için işçi sınıfını örgütleme ve eğitme yeteneği ile belirlenir. Lenin "devrimci teori olmadan devrimci hareket olamaz" diyor.

Partimizin ideolojisi işçi sınıfı ideolojisidir, Marksizm-Leninizmdir. Bu partimizin en güçlü yanıdır. Ve partimiz ideolojisinin özü gereği merkeziyetçi bir partidir. Bu merkeziyetçilik, parti çalışmasında altın üste, azınlığın çoğunluğa mutlak biçimde uymasıyla, üstün gerekli gördüğü durumlarda altın kararlarını değiştirme, ortadan kaldırma ya da yeni karar getirme yetkisiyle, örgüt birimlerinin ve görevlerinin kesin bir hiyerarşi içinde düzenlenmesiyle, kooptasyon yetkisiyle vb. belirlenir.

Partimiz merkeziyetçidir ama bu günlük çalışmanın her alanında dört dörtlük bir merkeziyetçi çalışma yürütüyor anlamına gelmez. Günlük çalışmalarda zaman zaman merkezilik iyice kaymaktadır. Bu nedenle III. Konferans'ta partiyi daha merkezi bir yapıya oturtmak kararı alınmıştır.

Şimdi bu konuya ilişkin kararların ikisini ele alalım.

1. Denetimi geliştirme ve yerleştirme:

Yürükoğlu yoldaşımız denetimi geliştirme ve yerleştirmenin gerekliliğini *Örgüt ve Örgütçü* kitabında şöyle açıklıyor:

"...1979'dan 5. Kongre'ye dek hatta ağırlığıyla merkezdışı bir çalışma egemen olmuştur denebilir ... Oysa biz her fırsatta merkeziyetçi olduğumuzu gururla söyleyen bir partiyiz. Bu bir çelişkiydi. Büyük ölçüde kuruluş yıllarının yarattığı bir eksiklikti. Mutlaka merkeziyetçiliği, denetimi arttıracak yöne gitmekte yarar vardı, asıl üzerinde düşünmemiz gereken yan buydu. Önemli olan çizginin nereden çekileceğiydi ve bu çizgi 5. Kongre'ye dek çok daha fazla merkezdışılığa doğruydu ve geri çekilmesi gerekiyordu."(R. Yürükoğlu, *Örgüt ve Örgütçü*, s.98-99).

Yürükoğlu yoldaş o günün koşulları gereği partimizin merkezdışılığa doğru kaydığını belirtiyor ve şimdi bu yönü düzeltecek mekanizmanın yaratılması gerektiğini vurguluyor.

Şimdi bu açıklamaların ışığında denetimi nasıl arttırmalıyız sorusuna yine Yürükoğlu yoldaşın verdiği cevaba bakalım:

Eğer burjuvaziyi devirmek üzere yola çıkmışsak tek bir yumruk gibi hareket etmek, tüm parti üyeleri olarak aynı yöne bakmak gerekir. Bunun için de enformasyonun canalıcı önemi vardır.

"Merkeziliği kurmak koşullara bağlıdır. Merkeziliği kurmak için ne yapmak gerekir sorusuna ta 1979'da yanıt aradık... Nasıl sağlanacak merkezilik? Partimizin liderliğinin örgütsel felsefesi hiçbir zaman görevlerinin başında bulunan yoldaşlara fazlaca karışmak yönünde değil, tam tersine onları görevleriyle karşı karşıya bırakmak yönünde olmuştur. Bunu yaparken örgütün merkeziyetçiliğini ise, bir başka yöntemle sağlamaya çalışmıştır. O da her düzeyde yönetici yoldaşlarımızın fikir yapılarını, inançlarını, değer yargılarını partinin ortak değerleri, fikirleri ve değer yargılarıyla aynılaştırmaktır. Böylece günlük çalışmada kendi kendine karar verebilen, sorunlara hakim liderler olan yoldaşlarımız aslında kendi davranışlarıyla merkezin otoritesini ve partinin merkeziyetçiliğini orada yaratacaklardı. Partimizin merkeziyetçiliği asıl olarak örgüt felsefesinde ve siyasal ideolojide birlik sağlama yoluyla yaşama geçiriliyordu.

"Örgüt büyüdükçe ve coğrafi olarak yaygınlaştıkça, merkezdışı pratik çalışmaların genişleme zorunluluğu vardır. Böyle yaygın ve dağınık bir örgütü etkin biçimde denetleyebilmenin bir yöntemi yoktur. ... Pratik çalışmada bu şekilde merkezdışı bir yönteme yönelirken, öte yanda yönetici yoldaşlarımız, her türlü siyasal konuda birörnek tutum üzerinde ısrar ederek, bu yolu örgütün merkeziliğini geliştirmede ve sürdürmede en önemli araçlardan biri olarak kullanmalıdırlar.

"Her yöneticinin yanında çalışan kadroların bilgi ve deneyim düzeyi de, ne derece merkezdışı bir çalışmanın uygulanabileceğini belirler. Merkezdışı bir çalışma kadronun yetişkinliğini varsayar. Ancak yetişkin bir kadro parti normlarını çiğnemeden, sağa sola savrulmadan düzgün kararlar alabilme ve uygulayabilme yetisine sahiptir." *(agy,* s.99-105)

Görüldüğü gibi bir örgüt ne denli merkeziyetçi olursa olsun merkezdışı bir çalışma her zaman olacaktır. Önemli olan bu merkezdışı çalışmanın merkezi yapı içinde eritilmesidir. Bu konuda partimizde anahtar da partinin her konuda düşünce birliğidir.

2. Enformasyon akışını düzeltme:

Eğer burjuvaziyi devirmek üzere yola çıkmışsak — ki komünist partisinin amacı budur — tek bir yumruk gibi hareket etmek, tüm parti üyeleri olarak aynı yöne bakmak gerekir. Bunun için de enformasyonun canalıcı önemi vardır. Parti yönetiminin hem parti tabanında, hem genel olarak ülkede olanlar hakkında sürekli bilgilendirilmesi gerekir. Enformasyonun sürekliliği partinin, parti içi ve parti dışı ortamı yakından bilmesini sağlar. O halde enformasyon akışı hem partililer hem de sempatizanlarla sağlanmalıdır.

Lenin, merkeziyetçiliğin temel düzelticisi olarak parti içi açıklığı ve parti merkez organına enformasyon sağlamada merkezdışılığı getiriyor ve bunu parti üyelerinin ve örgütlerinin sorumluluğu ve görevi sayıyor, bunun tüm parti örgütlenmesinin ve parti çalışmasının temel bir ilkesi olduğunu söylüyor. Lenin şöyle diyor:

"Proletaryanın devrimci savaşımının ve hareketinin ideolojik ve pratik yöneticiliğinde, olanaklı olan en geniş merkezileştirme gerekirken, parti merkezini ve (dolayısıyla bir bütün olarak partiyi) hareket hakkında bilgilendirmede, ve partiye karşı sorumlulukta olanaklı olan en geniş ademi merkeziyet gerekir. ... Hareketin yönetimini merkezileştirmeliyiz. Aynı zamanda (ve tam da bu nedenle, çünkü bilgilendirme olmadan merkezileşme olanaksızdır) teker teker üyelerin partiye karşı sorumluluğunu olabildiğince ademi merkezi yapmalıyız. ... Bu ademi merkezilik, devrimci merkeziliğin en önemli bir önkoşuludur ve onun en temel düzenleyicisidir (dengeleyisidir). ... Bu ademi merkezileştirme, işbölümünün öteki yüzünden başka birşey değildir..." (Lenin'den aktaran A. Antepli, *İşçinin Sesi,* sayı:129)

Demek ki enformasyon iletme merkezi olmayan bir yapı içinde gerçekleştirilmesi gereken bir işlevken, bu işlevin düzenli akışı merkezi bir yapı gerektiriyor.

Partimizde merkeziyetçi işleyişi geliştirmek, partide denetimi sıkılaştırmak demektir. Partide denetimi sıklaştırmakla yoldaşça güven arasında bir çelişki var gibi gelebilir. Ama öyle mi? Yürükoğlu yoldaş bu konuda şöyle diyor:

"Parti içi denetimle yoldaşça güven arasında bir çelişki var mıdır? Düşünce düzeyinde böyle bir çelişki yoktur. Yoldaşça güven başka, örgütsel güvensizlik başka şeylerdir ve birbirlerini tamamlayıcı, güçlendirici rol oynarlar. Ne var ki, denetimle yoldaşça güvenin pratikte çelişiyormuş gibi gözüktüğü durumlar ortaya çıkabilir. Hele buğüne dek denetime hiç alışmamış bazı yoldaşlarda, 'ne oluyor, bize güvenilmiyor mu?' yollu bir endişe doğabilir. Böyle bir düşünce son derece yanlış olur. Bir yerde insanlardan kurulu bir örgüt varsa, orada denetimin mutlaka etkili yürümesi gerekir. Yoldaşlarımızın birlikte çalışmaları, birbirlerine olan güvenlerini gösteriyor. ... Aslında yoldaşça güven her davranışımızın orta yerinde duruyor." (*agy,* s.103-104)

Yanlışları düzeltebilmenin tek yolu

Partide eleştiri-özeleştiri

Zeynep Akarsu

Genel Sekreter yoldaşımız III. Konferans kapanış konuşmasında, partilerin kendi yanlışlarına karşı tutumu konusunda Lenin'den şunları aktarıyor:

"Bir siyasal partinin kendi yanlışlarına karşı tutumu, partinin ne denli samimi olduğunu ve *sınıfına* ve de *emekçi halka* karşı sorumluluklarını *pratikte* nasıl yerine getirdiğini değerlendirmede en önemli ve en emin yollardan biridir. Yanlışı açıkça kabul etmek, nedenlerini araştırmak, bu yanlışa götüren koşulları incelemek ve bunların üstesinden gelmenin yollarını ortaya dökmek ciddi bir partinin alameti farikası budur. (Parti — *İ.S.*) görevlerini böyle yerine getirmeli, *sınıfını* ve sonra da yığınları böyle eğitip yetiştirmelidir." (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.31, s.67)

Özeleştiriyi önce her partilinin kendine yönelik olarak uygulaması gerekir. Tek tek kişiler olarak, doğruları bulabilmek amacıyla ve içtenlikle özeleştiri yaparsak, o zaman partinin ilerleyişini köklü olarak geliştirmiş oluruz.

Komünist partisinin doğuş amacı kapitalizme karşı sınıf savaşımını yürütmek, bu savaşımda işçi sınıfına öncülük edebilmektir. İşçi sınıfına öncülük edebilecek partinin herşeyden önce kendi içinde arı, kendini gün be gün yanlışlardan arındırabilecek, buna istekli ve yetenekli bir parti olması gerekir.

Kapitalist toplumda yaşıyoruz. Hergün, her birimiz, tek tek burjuva ideolojisinin bir pisliğini yutuyoruz. İşte bizim yapmamız gereken, bilinçsiz de olsa yuttuğumuz her burjuva pisliğine bilinçli olarak karşı koyabilmektir.

Buna karşı koyabilmek için yalnızca doğru ideolojiyi savunmak yeterli değildir. Bu ideolojiyi, pratikte kişi kişiye ve bir bütün olarak parti çapında uygulamak gerekir.

Komünist yanaşım, pratikte bir takım yanlışlar ortaya çıktığı zaman, kamanın ucunu başkasına çevirip, kendi yanlışını da bununla örtbas etmek değildir. Tam tersine, kamanın ucunu kendine çevirip, yanlışın nedenini değerlendirmeye önce kendinden başlayıp, sonra da bu değerlendirmeden parti bütününün yararlanmasını sağlamak demektir.

Bizim partide de çeşitli dönemlerde çeşitli klikleşmeler oldu. Bunlar kendi küçük burjuva düzeysizliklerini ortaya koydu. Ama partimiz, her defasında bunların sonuçlarından yararlanmasını bildi. Bu kliklerin getirdikleri düzeysiz karalamalar da sonunda dönüp kendilerini vurdu.

Biz ta en baştan, Türkiye'de devrimin olmasına ve doğru yolda kalmasına katkı yapacağız diye yola çıkmıştık. Her dönemde bunun şu ya da bu gereklerini yerine getire getire, bu arada iyi kötü çeşitli deneylerle karşılaşa karşılaşa bugüne geldik. Bu dönemde de temel belgimiz "TKP — *İşçinin Sesi*'ni işçini partisi yapacağız" oldu.

Partimiz Türkiye'de açılmakta olan döneme hazırlanabilmek,

Kapitalist toplumda yaşıyoruz. Hergün, her birimiz, tek tek burjuva ideolojisinin bir pisliğini yutuyoruz. İşte bizim yapmamız gereken, bilinçsiz de olsa yuttuğumuz her burjuva pisliğine bilinçli olarak karşı koyabilmektir. Buna karşı koyabilmek için yalnızca doğru ideolojiyi savunmak yeterli değildir. Bu ideolojiyi, pratikte kişi kişiye ve bir bütün olarak parti çapında uygulamak gerekir.

gelen devrimci dalgayı kucaklayabilmek, eksikleri gözden geçirebilmek için III. Konferans'ı topladı.

III. Konferans, yanlışları, eksikleri değerlendirdi, partinin örgütsel stratejisini çizdi ve önümüzdeki döneme partiyi daha güçlü sokma yolunda önemli bir adım attı. Buna göre partinin ana kararı, önümüzdeki dönem uygulayacağımız örgütsel stratejinin özü, *partinin işçi sınıfına oturmasıdır.*

Gene ana kararda, partinin eksiklik ve bozuklukları özetlendi. Artık yapılması gereken, ana karar doğrultusunda kolları sıvamaktır. Genel Sekreter yoldaşımızın, III. Konferans kapanış konuşmasında şu dediklerini kafamıza yazmak ve uygulamaktır:

"Yeni bir devrimci dalga geliyor. Hiçbir kuşkunuz olmasın, bu gelen, 27 Mayıs, 12 Mart sonrasıyla kıyaslanmayacak denli büyük bir dalgadır. Türkiye tarihinin görmediği düzeyde bir kavga yaklaşıyor.

"Bu kavganın, bu dalganın, partimizi altına alıp yok etmesini, işçi sınıfını koca bir tarihsel dönem belini doğrultamaz durumda bırakmasını istemiyorsak, bu dalganın ülkemizi kurtuluşa götürmesini istiyorsak, aldığımız kararları yaşama geçireceğiz. *İşçinin Sesi*'ni işçinin partisi yapacağız. Haydi yoldaşlar, göreve!" (*İşçinin Sesi*, sayı:305)

Yoksul orman köylülerinin en yakıcı sorunu örgütlenmedir.

Y ksul orman k¨ylüleri

Seydi Gür – Ege

Faşizm çoktan çözüldü. Hatta ara dönem de sonuna geldi. Kuşkusuz en başta işçi sınıfı içinde yoğun olarak çalışmak gerek. Ama aynı zamanda yoksul orman köylüleri arasında da, partimizin programı doğrultusunda, demokratik istemleri ileri demokratik halk devrimine bağlayan komünist çalışmayı yükseltmeliyiz.

Orman köylüleri, ormanlık bir arazide yerleşmiş, çoğunluğu yoksul olan köylülerdir. Evleri genellikle toprak ve taştan yapılmış, tek odalı, toprak tavanlı ve tabanlı beyaz badanalı evlerdir. Çoluk çocuk tek odada yatar kalkar. Çocuk sayısı en az dört, beştir.

Yoksul orman köylüleri geçimlerini ormandan sağlarlar. Bir kısmı da ormandan açmış oldukları küçük arazilerini ekip biçerler. Hemen hemen tüm orman köylülerinin tek beygiri vardır. Genellikle beygirler zayıf ve ucuzdur. Ayrıca çoğunun birer eşeği, baltası, tahrası bir kısmının da elden düşme küçük kesim motorları vardır. Yoksulluktan dolayı çok yetersiz beslenirler.

Orman köylerinde bir elin parmağı kadar az sayıda orta ve zengin köylü bulunur. Bunlar planlı, betonarme evlerde otururlar. Evleri çok odalı, balkonlu, bahçeli, plastik veya yağlı boyalı, bol güneşlidir.

Zengin köylüler çalışmazlar. Yoksul orman köylülerinin orman işletmesinden aldıkları odunu çok düşük fiyata alarak yüksek kârla satarlar. Zengin köylülerin işi, kendi işletmelerinde ki yoksul köylülerin veya topraklarındaki tarım işçilerinin sıkı denetimini sağlamaktır.

Zengin köylülerin elindeki topraklar, yoksul köylülerin zor bela ormandan temizleyerek açmış oldukları topraklara düşük bir fiyatla el koyarak edinilmiştir. Zengin köylülerin ayrıca bir veya iki taksi, dolmuş, kamyon türünden araçları veya bir dam dolusu sığırı vardır. Karısının, kızının bileklerinde boynunda milyonluk altınlar bulunur.

Zengin köylülerin, orman işletmesi, orman memurları ve bölge jandarma komutanı ile ayrıca bölge ceza hakimleriyle çıkara dayalı sıkı ilişkileri vardır.

Kısacası orman işçileri ve yoksul orman köylüleri üzerinde devletin ve zengin köylülerin ağır sömürü ve baskısı vardır.

Yoksul orman köylüleri, ileri demokratik halk devriminde işçi sınıfının doğal müttefikidir. Onların çıkarları devrimden yanadır.

12 Eylül faşist darbesiyle birlikte yoksul orman köylüleri de yoğun bir biçimde ezildiler. Tekelci burjuvazi ve onun devleti ta ormanlardaki yoksul köylülerin ekmeğine de göz dikti.

12 Eylül öncesinde, yoksul köylüler orman işletmeleri ve yerel devlet kurumları üzerinde kendiliğinden ve yer yer devrimci denetimi kurmuşlardı. 12 Eylül ile birlikte bu kalkınca ekonomik ve siyasal baskı da yoğunlaştı.

12 Eylül faşist darbesiyle birlikte orman işletmeleri jandarma karakollarına dönüştürüldü. Orman şefleri birer jandarma komutanı, orman memurları ise jandarma yapıldı. Orman köylüleri üzerinde baskı ve yıldırma hareketleri yoğunlaştı.

Orman köylülerinin ihtiyacını karşılayacak yeterli kesim verilmedi. Devlet köylünün kesmiş olduğu meşe odununa ürün-rant uygulayarak meşe mattalarının yüzde 20'sine el koymaya başladı. Kömür mattası yasaklandı. Çamda, odunu yoksul orman köylüsüne kalmak koşuluyla metre küp üzerinden verilen kesim artık verilmediği gibi çam odunu verilmesi de durduruldu. Ayrıca kesim yapılan dağdan ve odunun yükleneceği yola kadar olan mesafe beşyüz metreyi aşınca yol yapılması gerekirdi, yapılmadı. Yoksul orman köylülerine bir, bir buçuk kilometrelik mesafeden zorla odun çektirildi.

Faşizm çoktan çözüldü. Hatta ara dönem de sonuna geldi. Kuşkusuz en başta işçi sınıfı içinde yoğun olarak çalışmak gerek. Ama aynı zamanda yoksul orman köylüleri arasında da, partimizin programı doğrultusunda, demokratik istemleri ileri demokratik halk devrimine bağlayan komünist çalışmayı yükseltmeliyiz.

Orman işletmelerindeki keyfiliğe, bürokratizme ve çıkarcılığa karşı yoksul orman köylülerinin örgütlenmeye ihtiyacı var. Zamanı gelmiş meşe ve çam kesimlerinin yoksul köylüye yeterli miktarda verilmesi sağlanmalıdır. 12 Eylül faşist cuntasının koymuş olduğu yüzde yirmilik ürün-rant kaldırılmalı, siter başına köylüye verilen 1400 liralık ücret arttırılmalıdır. Yoksul köylülerin kooperatif örgütlenmesi desteklenmeli ve böylelikle köylülerin odununu çok düşük fiyata zengin köylülere kaptırmasının önüne geçilmelidir. Orman işletmesi yoksul köylüler tarafından denetlenmeli, işletmenin tembellik ve vurdumduymazlığı engellenmelidir.

Meşe odununun maliyeti

Bir kesim motoru 1 kg benzin, 300gr yağ (1 depo) ile iki siter odun keser. Bunun maliyeti 600 liradır. Yani bir siter odun 300 liralık yağ ve benzinle kesiliyor. Bir siter odun 500 kilogramdır. (1 siter 1.10m yüksekliğinde, bir metre genişliğinde odun yığınıdır.)

Şimdi bir günlük kesimin ve çalışmanın maliyetini çıkaralım:

Bir günde yaklaşık 10 siter odun kesilir. Bunun masrafı şudur:

3000 lira yakıt (10x300 lira)
3000 lira sıyırma
12500 lira hayvan yövmiyesi
6000 lira traktör
1000 lira siterleme
2500 lira yükselme

28000 lira

Orman işletmesi siter başına 1435 lira işçilik ödüyor. 1435x10=14350 lira bize veriyor. Öte yandan 10 siter odunun yüzde yirmisine, yani 2 siterine el koyduktan sonra bize kalan 8 sterini steri 30190 liradan bize satıyor. Yani 30190x8=25520 liraya.

Böylece orman işletmesi köylüye 14 bin 350 lira ödemiş, köylüden ise 25 bin 520 lira almış oluyor. Bu ikisinin farkı olan 11 bin 170 lira köylünün masraflarına ekleniyor. Köylünün masrafları 39 bin 170 lira ediyor. Yani 8 siter odunun köylüye maliyeti 39 bin 170 liradır.

Orman köylüleri bu yıl odunu 16 liradan sattılar. Bir siter 500 kilo olduğuna göre 8 ster 4000 kilo eder. Kilosu 16 liradan bu da 64 bin lira eder. Bu 64 bin liranın 39 bin 170 lirası maliyet olduğuna göre yoksul orman köylüsünün *yıllık geliri* 24 bin 830 liradır.

Kongreler yılı 1986'da sarı-kara sendikacılar devrilmelidir.

İşçiler asalaklara karşı birleşin

Değerli yoldaşlar,

Sizlere biraz gecikerek de olsa iki gözlemimi iletmek istiyorum.

Birincisi, 22 Şubat Türk-İş mitingi.

Miting, işçilerin sendika yönetimine başkaldırdığı bir protesto gösterisine dönüştü. Konuşmacılar arasında yalnızca bazı sendika yöneticilerinin konuşabildiği mitingde slogan ve protesto eyleminin bazı sendika üyelerince yürütüldüğünü gördüm.

Sloganlar konusunda Türk-İş'in durumu tamamıyla fiyaskoydu. Türk-İş tarafından belirlenen ve atılmayan sloganlar şunlardı:

— Ekmek, barış, özgürlük
— En büyük Türk-İş
— Parlamento göreve
— Mutfağa aş, herkese iş

İşçilerce atılan sloganlar ise şöyleydi:

— En büyük işçiler başka büyük yok.
— İşçiler birleşin
— İşçiler elele genel greve
— İşçiler sendika yönetimine.

Miting, SODEP'in 9 Haziran Saraçhane mitingine sahip çıkan siyasetlerce es geçildi. Bunun nedeni 10 bin adet polis midir yoksa teorilerinde işçi ve işçi devrimine yer mi yok, belli değil.

Miting, resmi olarak saat 13.00'te başladı, saat 15.00'te sona erdi. Mitingin sonlarına doğru "hükümet istifa," "başbakan Gürkan" sloganları duyuldu. Bu sırada Gürkan, kürsüden işçilere gülücükler dağıtıyordu.

Şevket Yılmaz konuşurken işçiler, protesto eylemi olarak kürsüye sırt çevirdiler. Yere oturdular ve bu eylemler sırasında kürsüdeki konuşmacıya, "yuh", "defol", "satılmış Şevket, satılmış Türk-İş" diye bağırdılar. Mitingin baştan sonuna kadar işçilerin yarıdan fazlasının katılımıyla Türk-İş yönetimi protesto edildi.

İkinci haberim, 6 Nisan'da Tepebaşı Gazinosu'nda yapılan Hak-İş 1. İşçi Kurultayı'na ilişkin.

Gülyağı kokularıyla dolu bir salonda konuşan Necati Çelik, Türkiye'de sömüren ve sömürülen kesim olduğunu, ortadirek diye bir kesimin olmadığını söyledi. Ateşli bir şekilde burjuvazinin Batıyla olan ilişkisine saldırdı. Hakkın yalnızca Doğuda, İslam ülkelerinde varolduğunu söyledi. Burjuvazi içerisinde islamcı kesimin sözcüsü olan bu adamlar, hükümete ve ondan daha fazla komünistlere taş attılar, karaladılar.

Toplantıda, "hürriyet, adalet, hakkaniyet, saadet", "Hak-İş'çiyiz, güçlüyüz", "grev hakkımız engellenemez", "büyük başkan Necati Çelik", "hem işçiyiz hem güçlü, Hak-İş'çiyiz Hak-İş'çi" sloganları atıldı.

Sistemin anayasadaki bazı düzenlemelerle rayına oturacağını, yönetimin insaf göstermesini allahlı-imanlı sözcüklerle dile getirdiler. Komünist tehlikeye dikkat çektiler.

Şimdi sorarım menşeviklere: Anti-faşist (!) cephede Refah Partisi'ne, Hak-İş'e ihtiyacınız, kafanızdaki örümcekten değildir de nedendir?

Hepinize yoldaşça selamlar, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

M. Can Göktuğ, İstanbul

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL
Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!
Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı:306, 19 Mayıs 1986

Birinci bölümünü gazetemizin 304. sayısında yayınladığımız, "Türkiye'nin emperyalistleşme çıkmazı ve dış ilişkiler kördüğümü" Çek-Al'ının ikinci ve son bölümünü yayınlıyoruz.

Türkiye'nin emp ryalistleşm çıkmazı ve dış ilişkiler kördüğümü II

II. Emperyalistleşme isteği neden acilleşti?

Cemile Çakmak — Zeynep Akarsu

Bu soruya verilecek yanıtın genel çerçevesini, yazımızın evvelki sayıda yayınlanan bölümünde, programımızdan yaptığımız aktarmalarla koymuş olduk. Türkiye kapitalizminin ulaştığı gelişme düzeyi nedeniyle emperyalistleşme isteği gündemdedir, dedik. Türkiye emperyalistleşemedikçe, bunalımların kıskacından sıyrılamıyor, dedik. Burada soruyu daha güncel olarak, bugünün özeli açısından kısaca yanıtlamaya çalışacağız.

Türkiye yıllarca şiddetli bir devrimci durum yaşadı. Devrim başarıya ulaşamadı, faşizm geldi. Ancak faşizm de, amaçları açısından başarıya ulaşabileceği kadar uzun süre kalamadı, çözüldü.

Toplumlar deneyimle öğrenir. Bu deneyim zincirinden Türkiye toplumunun bütün sınıfları birşeyler öğrendi:

İşçi sınıfı ekmek ve demokrasi kavgasında geçici başarıların bir anlam taşımadığını, kalıcı başarının ise kendi devrimci zaferiyle bağlı olduğunu gördü. Geniş küçük burjuva yığınlar, belli bir refah düzeyi ve demokratik işleyiş sağlanmazsa, ekmek ve demokrasi için işçi sınıfına umut bağlamak gerektiğini sezdi. Burjuvazi de öteki sınıfların neleri görüp sezdiklerini anladı ve artık yalnızca zor yoluyla bu işin içinden çıkılamayacağını kavradı.

Bu temelde, halk sınıfları içinden, son derece şiddetli bir ekmek ve demokrasi kavgası yükselmeye başlıyor. Ordu, polis gibi baskı araçları, burjuva yasaları, değerleri halk arasında eski itibarını tamamen yitirmiş durumda. Zaten bu nedenle burjuvazi, artık yalnızca zor yoluyla bu işin içinden çıkılamayacağını kavradı ve aynı nedenle, şimdi "demokrasi" havariliğine soyundu. Bir yandan da, halkın geçim derdini kendine dert edinmişçesine(!) ağlaşıp duruyor.

Burjuvazinin "demokrasi" havariliği ve halkın ekmeği için(!) ağlaşması, şimdilik küçük burjuvazinin bir kesimini avutuyor. Ama bir süre daha içi boş olarak sürerse onu bile avutamaz olacak.

Burjuvazi de bunu görüyor. Yalnızca boş vaatlerle bir yere varamayacağını çok iyi biliyor. Peki o zaman, bu burjuvazi boş vaatlerinin içini nasıl biraz olsun doldurabilir? Emperyalistleşme yolunda acele adımlar atarak!

Bir ulusal sorun, şu ya da bu emperyalistlerce, gericilerce kendi amaçları doğrultusunda kullanılmaya çalışılsa da, komünistler bu amaçları sergilerler ama ayrılma hakkına karşı çıkmazlar.

Kapitalizmin biraz ekmek ve biraz demokrasi sağlayabilmesi için *önce* emperyalistleşmesi gereklidir dersek belki konuyu biraz mekanik formüle etmiş oluruz. Ama anlayış kolaylığı açısından bunu yapmak gerek. Gerçekten de *genel eğilim olarak,* emperyalistleşmek, Batı tipi demokrasinin ve Batıdaki gibi bir refah düzeyinin *ön koşuludur.* Birinde ne kadar adım atılırsa, ötekilerde de o kadar adım atılabilir.

Lenin, *Emperyalizm* kitabında, İngiliz burjuva Cecil Rhodes'un bir sözünü aktarıyor: "İç savaşı önlemek istiyorsan emperyalistleşeceksin." İşte bizim burjuvazi de aynı durumda, aynen böyle düşünüyor. Bu düşüncesi yeni değil. Yeni olan, bıçağın kemiğe dayanmış, yukarıda değindiğimiz nedenlerle, sorunun iyice acilleşmiş olmasıdır. Artık halk sınıfları boş vaatlere de, zorba tehditlere de pabuç bırakmıyor.

Bugün Türkiye'nin emperyalistleşme isteğini, bunun ne kadar acilleştiğini anlayamayanlar, ne iç, ne dış siyasete düzgün bir yorum getirebilirler. Nitekim anlayamayanlar getiremiyorlar.

III. Dış ilişkiler kördüğümü

Türkiye emperyalistleşmek istiyor ama meydan boş değil. Meydanda en başta Türkiye'nin en yakın "dost ve müttefiki", en büyük efendisi ABD var. Onun ardından öteki emperyalist Batı ülkeleri geliyor. Ayrıca bir de Türkiye'nin kendi kuşağı içinden rakipleri var.

Bu çerçeve içinde Türkiye'nin emperyalistleşme özlemleri dört bir yandan ciddi engellerle karşılaşıyor. Türkiye özlemlerini gerçekleştirmek için hırçın bir aile kavgası yürütüyor. Bu kavgada herşeyi, hatta sosyalist ülkeleri, Sovyetler Birliği ile ilişkileri, ailesine karşı koz olarak kullanmaya çalışıyor. Ve ortaya bir kördüğüm çıkıyor.

Kördüğümün göbeği

Türkiye genel olarak kârlı pazarlar ve kârlı yatırım alanları arıyor. Bunun için elini ve gözünü dünyanın dört bir yanında dolaştırıyor. ABD'nin tekstil pazarına, AET'ye girmek için pazarlıklar yapıyor, işine gelen her yere yatırımlar yapıyor. Ancak Ortadoğu ve Kuzey Afrika, Türkiye'nin iştahı açısından özel bir yer tutuyor.

Bunun çeşitli nedenleri vardır.

Bir kez, bu bölgede Türkiye tarihsel, kültürel bağları, Müslümanlığı, Osmanlılığı, ilk kurtuluş savaşı vermiş olmayı, hatta yer yer "Türklerin haklarını" savunmayı en iyi kullanabiliyor.

İkincisi, Türkiye gelişmiş bazı endüstri dallarında ABD ve Avrupa pazarlarına bile göz dikebiliyor ama genel gelişme düzeyi açısından, kendi dişine daha uygun bölgeler bulmak zorundadır. Türkiye'de üretilen malın kalitesi ve miktarı, Türkiye sermayesinin teknolojik vb. düzeyi geneliyle ancak Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya uygun düşmektedir.

Bir başka neden de coğrafi yakınlıktır. Bu, hem malın ve sermayenin ulaşımı, hem de daha önemlisi, gerektiğinde Kuzey Kıbrıs gibi işgal edivermek, Hatay gibi ilhak edivermek açısından önem taşımaktadır.

Daha başka nedenler de sayılabilir. Türkiye burjuvazisi içinde bu konuda bazı görüş ayrılıkları olmakla birlikte tüm bu nedenler genel olarak Ortadoğu ve Kuzey Afrika'yı Türkiye'nin yöneldiği *ana bölge* yapmaktadır. Bu temelde, bugün Türkiye'nin dış ilişkileri kördüğümünün göbeğinde Ortadoğu ve Kuzey Afrika yatmaktadır. Bütün pazarlıklar, bütün rekabetler, *ana olarak* bu bölgede Türkiye'nin rolü ne olacak konusu çevresinde dönmektedir.

Türkiye'nin stratejisi

Bu yılın başında Evren Tunus, Mısır ve Katar'a bir "dostluk turu"na çıktı. Bu "dostluk turu"ndan sonra Evren şunları söylüyordu:

"Türkiye bir taraftan Batı, diğer taraftan da Ortadoğu, Arap ve Müslüman ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmek çabası içindedir. Bu çevrelerin ileri sürmeye çalıştıkları gibi, Türkiye Batıyla ilişkilerini azaltmamıştır. Ortadoğu, Arap ve Müslüman ülkeleri ile olan ilişkilerimizin geliştirilmesi Batı ülkelerinin de yararınadır. Batı ile olan ilişkilerimizin geliştirilmesi de şimdi saydığım ülkelerin yararınadır. Zira Türkiye köprü görevi gören kritik bir konumdadır. Ama bu Arap ülkeleriyle veya Müslüman ülkelerle, Ortadoğu ülkeleriyle geliştirdiğimiz ilişkiler bazı ülkeleri rahatsız ediyorsa, bu bizim problemimiz değildir. O ülkelerin kendi problemleridir." *(Cumhuriyet,* 24 Ocak 1986).

Evren'in bu sözleri işte Türkiye'nin stratejisini dile getirmektedir.

Türkiye Batı ile ilişkilerini bozmadan, aynı zamanda bazı konularda Batıya boyun eğmeden ve Ortadoğu'da Batının jandarması gibi gözükmeden Ortadoğu'ya açılmak istiyor. Bu yolun emperyalist sistemin genel çıkarı açısından da en iyi yol olduğunu düşünüyor.

Bundan 5 yıl kadar önce, *NATO Review* adlı dergide, Taner Baytok imzalı bir yazı çıkmıştı. O zamanlar Türkiye Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırma ve Silahsızlanma Genel Direktörü sıfatıyla yazdığı yazıda Baytok şöyle diyordu:

"...Siyasetini belirlerken, Türkiye, Ortadoğu'da barış ve dengenin ve bölgenin Arap ve İslam ülkeleriyle geleneksel ilişkilerini korumak ve daha da geliştirmekte yatan canalıcı çıkarını gözden kaçıramaz. Türkiye'nin siyasetlerinin ana doğrultusu ile bölgesel siyaseti arasında ahenkli bir denge, yalnızca bölgesel barış ve dengenin en önemli çıkarlarına değil, aynı zamanda Türkiye'nin ve Batılı müttefiklerimizin en önemli çıkarlarına da denk düşecektir.

"(...)

"Askersel ve ekonomik olarak güçlü bir Türkiye, bir NATO müttefiki olarak, Güneybatı Asya'da dengenin korunmasına temel bir katkı olurdu ve bu bölgeye yönelen saldırgan niyetler üzerinde vazgeçici bir etki yapardı. Türkiye'nin savunma konumunu güçlendirmek, provokasyona yol açmayacak en iyi önlem olur." (*NATO Review,* 14 Ağustos 1981)

Kısacası Türkiye Batı aleminin bir üyesi olarak, Batıdan istediği desteği alarak, ama Batının jandarması gibi görünmeden Ortadoğu'ya ve Kuzey Afrika'ya açılıp emperyalistleşme stratejisi güdüyor.

Bölgede koşullar

Türkiye 1974'te Kıbrıs'ı, emperyalistleşme özlemlerinin bir parçası olarak işgal etti. Bu en başta Yunanistan'ı, aynı zamanda Türkiye'nin böyle başıbozuk davranışlarda bulunmasını istemeyen büyük emperyalistleri rahatsız etti. Bunun üzerine Türkiye Kıbrıs'ı daha hâlâ istediği gibi ilhak edemedi. İlhak doğrultusunda çeşitli diplomatik manevralar çeviriyor.

Türkiye'nin Yunanistan'la şiddetli rekabeti yalnızca Kıbrıs'ın paylaşımı sorunundan kaynaklanmıyor. Rekabet, tarihsel, Ege kıta sahanlığı, 12 adalar gibi sorunların yanı sıra aynı zamanda Ortadoğu'nun pazarları ve yatırım alanları üzerine yürüyor. Yunanistan da Türkiye gibi gözünü Ortadoğu'ya ve Kuzey Afrika'ya dikmiştir.

Bu iki ülkenin durumu ve ilişkileri büyük emperyalistleri çeşitli açılardan yakından ilgilendiriyor. Bir kez, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da onların da çıkarları söz konusudur. Bu alanı ne Türkiye'ye, ne Yunanistan'a boş bırakacak değiller. İkincisi, ikisi de NATO üyesi olan bu iki ülke arasında hangi nedenle olursa olsun ciddi bir çatışma NATO içinde çatlak anlamına gelir. Buna da kolayca göz yumacak değiller.

Bu nedenlerle büyük emperyalistler,

bu iki ülkeyi hem ayrı ayrı, hem de birbirlerine karşı kullanarak kısıtlıyorlar. Öte yandan, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'nın kendisinden kaynaklanan kısıtlamalar da var.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da İsrail, Mısır, Suudi Arabistan gibi ülkeler var. İsrail bu bölgede toprak gaspetmekten, işgalden başka iş yapamaz durumdadır. O daha çok başka bölgelerle işini yürütüyor, bu bölgede yalnızca jandarmalık yapıyor. Ama Mısır ve Suudi Arabistan böyle değildir. Dünyanın sayılı zenginlerinden olan Suudi Arabistan bu bölgenin de efendilerindendir. Mısır ise her geçen gün bu bölgeye daha çok ilgi duyan bir ülkedir.

Ortadoğu'da bir paylaşım savaşı zaten yürümektedir. İran-Irak savaşının özü, İran, Irak ve Körfez ülkeleri arasında Körfez'in ve petrol kaynaklarının paylaşımıdır. Bu uğurda 6 yıldır yüzbinlerce insan can verdi.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya gözünü dikmiş başka ülkeler de var. Örneğin Hindistan ve Pakistan bunlar arasındadır.

Öte yandan bu bölge Sovyetler Birliği'ni yakından ilgilendirmektedir. Onun ilgisi pazar ve yatırım alanları kapmak açısından değil, "ekonomik çıkar", "sınır güvenliği" ve "siyasal etkinlik" açısındandır. Ancak bu açıdan yanlışlar içeren bir ilgisi vardır. Bu bunalımlı bölgede, bunalımdan en kestirme kurtuluş yolu olan devrimleri "tehlike" sayarak "istikrar" aramaktadır ve doğal olarak bir türlü bulamamaktadır.

Türkiye'nin taktikleri

Türkiye, emperyalist özlemleriyle bağlı olarak, "askersel ve ekonomik olarak güçlü" olmak istiyor. Bunun için büyük emperyalist sermayenin desteğine muhtaçtır. Ama bu destek karşılığında özlemlerinden vazgeçmek, onların yalnızca bir jandarması konumuna düşmek istemiyor. Bunun için karmaşık bir diplomasi yürütüyor.

Türkiye bir yandan içte (köprü, baraj, silah endüstrisi), öte yandan dışta anlaşmaya vardığı ortak yatırım projelerinde (Katar'la ortak doğal gaz boru hattı, Irak'la ikinci petrol boru hattı vb.) emperyalist sermayeye kârlı yatırım alanları ikram ediyor. Hatta büyük emperyalistleri birbirleriyle ihale yarışına sokuyor.

Türkiye aynı zamanda sosyalist ülkelerle, Sovyetler Birliği'yle ekonomik-ticari ilişkilerini geliştiriyor.

Bu arada Türkiye Müslümanlığı (tüm Arap ülkeleri), Osmanlılığı (eski Osmanlı sınırlarında kalan tüm ülkeler), ilk kurtuluş savaşı vermiş olmayı (Tunus, Cezayir), varolan çelişkileri (Hindistan-Pakistan, İran-Irak, İsrail-Arap ülkeleri), Türklerin haklarını (Irak'taki Türkler, İran'daki Azeriler), ne varsa kullanarak gözünü diktiği bölgede kapı kapı dolaşıyor. Yatırım alanları, pazarlar kapıyor. Kâh anlaşmalar yapıyor, kâh boyun eğiyor, kâh tehditler savuruyor.

Sonra Türkiye bütün bu kozları toplayıp hepsini birbirine karşı kullanıyor.

ABD ile ilişkiler-çelişkiler

ABD Türkiye'nin bölgede istediği gibi at oynatmasına karşı çıkıyor. Türkiye'nin bazı tür ilişkilere girmesini hiç istemiyor, bazı ilişkilerin semeresini ise kendisi toplamak istiyor. ABD Türkiye'yi asıl jandarma olarak kullanmayı amaçlıyor. Bu durum Türkiye'nin özlemlerine uymadığı için uzun bir süredir Türkiye-ABD arasında bir kapışmadır gidiyor.

Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması'nın imzalanması aylarca süründü. ABD Türkiye'nin tekstil ihracatına kota koydu. Yardımı Yunanistan'la karşılaştırmalı 7:10 oranına bağladı. Kıbrıs'tan Türk askerlerinin çekilmesini, kendisinin de Kıbrıs'ta "garantör" olarak devreye girmesini istedi.

Bulgaristan'da Türklerin ezildiğine ilişkin yaygaranın ABD ve Batı Alman kaynaklarınca başlatıldığını Türkiye basını bile yazdı. Bu arada ABD Sovyetler'e karşı yayın yapacak radyo için Türkiye'de anten kurmak istedi. Son olarak da Montrö anlaşmasına garip bir yorum getirerek Sovyet uçak gemilerinin Boğazlar'dan geçmemesi "gerektiğini" söyledi. Buna karşılık ABD gemileri Boğazlar'dan geçip Sovyetler'e karşı casusluk yaptılar.

> **Emperyalist sistem içinde, iki taraf arasında, özü emperyalist amaçlı paylaşım olan çelişkilerde taraf tutmak komünistlerin işi değildir. Onlar paylaşım amacını açık eder, sistemi sergilerler.**

Yıllardır Ermeni sorunu tartışılıyordu. Böyle bir sorun vardır ama ABD bunu çok hakşinas olduğu için tartışmadı. ABD bunu Türkiye'nin "bütünlüğü"ne bir tehdit olarak öne sürdü.

Öte yandan ABD, Türkiye'deki askeri üsleri ve alt yapıyı, kendisinin Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya karşı jandarmalıkta kullanması için çeşitli öneriler yaptı. Son olarak Libya'ya girişiği saldırıyla, Libya büyükelçisinin sınırdışı edilmesini isteyerek, vb. aynı zamanda Türkiye'yi açmaza soktu. Zaten ABD, "Ortadoğu'da liderliğe soyunmayın" diye Türkiye'ye açıkça da söyledi.

Bütün bunlar ne anlama geliyor? ABD, Yunanistan'ı Türkiye'ye, Türkiye'yi Yunanistan'a karşı kullanıyor. Türkiye'ye, Sovyetler'le, sosyalist ülkelerle ilişkilerini fazla ileri götürme diyor. Madem Kıbrıs'taki Türkleri bahane ederek Kıbrıs'ı işgal ettin, ben de sana Bulgaristan'daki Türkleri gösteririm, sosyalist ülkelerle ilişkilerini bozarım diyor. Türkiye'nin bölgede kurduğu ilişkileri zedelemekle, Türkiye'yi İsrail gibi bir jandarma olarak göstermekle tehdit ediyor. Türkiye bunlara yeterince boyun eğmezse, ABD Türkiye içindeki etnik-ulusal sorunları kullanacağını söylüyor. Ermeni sorunu da bunun kod adıdır.

Bu nedenlerle bir süredir Türkiye'de anti-Amerikan konuşmalar ayyuka çıktı. Evren bir demecinde ABD'nin Libya'ya ilişkin kararını "müttefiklerine sormadan alınmış aceleci bir karar" diye niteledi. DYP Genel Başkan Yardımcısı Dülger de ABD'ye "çatarak" Türkiye'nin önemsiz bir ülke olmadığını, ABD'nin ona göre davranmasını söyledi ve şöyle dedi:

> "Biri yardım eden, biri muhtaç olan duruma girince eşitlik, ortaklık olmuyor. Bizim eşit ortaklık içinde olmamız lazım." (*Cumhuriyet*, 6 Ocak 1986)

Öl ise, "Amerika bölgede güçlü bir Türkiye görmek istiyorsa (yani, jandarmalık bile yapacaksak — *İ.S.*) bu hususa (yani, ekonomik-ticari ilişkilere — *İ.S.*) dikkat etmelidir" diyerek konuşmalara katıldı.

Son sıralarda ABD Dışişleri Bakanı ve Bechtel şirketinin danışmanlarından Shultz Türkiye'ye geldiğinde bu tür konuşmalar iyice artmıştı. Bir yandan yetkililer ağlaşıyordu:

> "Biz yardım alan bir ülke değil, ABD'nin ortağı, partneri olma arzusundayız. Bunun için de ticaretin gelişmesi gerekiyor. Ancak ABD mallarımıza bazı kısıtlamalar uyguluyor. Biz çok büyük miktarlarda ihracat yapmıyoruz ki. Zaten ABD ile ticarette 700 milyon dolar açık veriyoruz. Bizim mallarımız ABD pazarını tehdit etmiyor. Bıraksınlar biraz daha mal satalım." (*Hürriyet*, 18 Mart 1986)

Öte yandan Dışişleri Bakanı Halefoğlu ABD'nin yaklaşımlarını netleştirmesi ve somutlaştırması gerektiğini söylüyordu. Shultz'un böyle bir ortamda gerçekleşen gezisi sırasında, Koç, yemekte Shultz'a bazı sitemkâr sözler etti. Bunun üzerine tam gazeteler Shultz'un Türkiye'den soğuk ayrıldığını yazarken, Shultz Türkiye'den çok memnun ayrıldığını söyledi. Bu kez Özal, vay nasıl memnun ayrıldım dermiş gibilerden, bu sözlere tepki gösterdi.

Söylenenlerin yanı sıra bir de yapılanlar var. ABD Türkiye'nin bazı isteklerini kabul etmeyince Türkiye Sovyetler'le doğal gaz boru hattı anlaşmasını imzalayıverdi. Kıbrıs konusundaki isteklerinde diplomatik bir biçimde, Yunanistan'ın tutumunu öne sürerek de olsa direndi. Son Libya-ABD çatışmasında tam ABD yanlısı bir tutum almadı.

Bütün bunlar emperyalist sistemin hiyerarşisi içinde, bu hiyerarşinin basıyla, emperyalistleşmek için yanıp tutuşan Türkiye arasında geçen aile kavgasıdır. Türkiye'deki anti-Amerikan havalar anti-emperyalist bir içerik taşımadığı gibi, ABD'nin Türkiye'ye karşı önlemleri, "emperyalistleşmesin de ne olursa olsun" anlamını taşımıyor. Emperyalist sistemin, kapitalizmin temel çıkarlarını korumada, sosyalist sisteme düşmanlıkta ve karşı-devrimcilikte ikisi de tam bir birlik içindedirler. Buna iki örnek verilebilir.

Biri, Bulgaristan'daki Türklere ilişkindir. Bulgaristan'daki Türklerin ezildiği yaygarası ABD ve Batı Alman kaynaklarca başlatılmıştır. Türkiye bunun böyle olduğunu da açıklamıştır. Ama anti-komünist bir kinle, Bulgaristan'a karşı kampanya yürütmekten geri kalmamıştır.

İkincisi, ABD savunma yardımına ilişkindir. Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Yalım Eralp'ın bu konuda yaptığı bir açıklamayı geçtiğimiz aylarda *Cumhuriyet* gazetesi şöyle aktardı:

> "NATO savunma programları çerçevesinde ABD uçakları yanında, Kara ve Deniz Kuvvetleri'nin de *kriz* ya da savaş halinde Türkiye'ye gelebilmeleri için gerekli anlaşmaların yapılacağı belirtildi. ABD'nin bugüne kadar yalnızca Türkiye ile Hava Kuvvetleri için böyle bir anlaşma yaptığı, Türkiye dışındaki bazı ülkelerle de benzer uygulamalara gittiği vurgulandı. 'Harp ya da *kriz* anında Türkiye'ye gelecek ABD birliklerinin, kalacakları yerleri ya da ikmal servis gibi sorunlarının çözümü için anlaşmaların yapıldığı' öne sürüldü." (*agy*, 19 Şubat 1986) (abç)

Kriz anında, yani devrimci durumda ABD'nin Kara ve Deniz Kuvvetleri de müdahale edebilecekmiş! Böylece emperyalizm, Türkiye her ne kadar "yaramaz" da olsa, emperyalistleşmek isteyerek "yaramazlık" da yapsa, Türkiye'yi kolayına gözden çıkarmak istemediğini bir kez daha gösteriyor.

Avrupa ile ilişkiler-çelişkiler

Asya ile köprübaşı olan Türkiye'yi Avrupa uzun süredir yakından izliyor.

Bir kısmını ABD'ye kaptırmış olsalar da Avrupa emperyalist ülkelerinin Ortadoğu'da ve Kuzey Afrika'da hâlâ köklü çıkarları var. Türkiye'nin bu bölgeyle tarihsel kültürel bağları, hele ki Türkiye kapitalizmi geliştikçe, Avrupa emperyalistlerini çok dikkatli ve uyanık olmaya itti.

İran-Irak savaşı

Bundan 4 yıl kadar önce *Tercüman* gazetesinde şu sözler yer alıyordu:

> "Aslında İran-Irak savaşı Türk ekonomisini olumlu yönde etkilemiştir. Ne var ki savaştan sonra da lehimizde gelişmeleri beklemek hayal değil... Herşeyden önce yakılan yıkılan tesislerin yapımını Türk işgücü ile tekniği yüklenebilir. Şimdiden İranlılara kataloglarıyla birlikte teklif gönderen şirketlerimizin olduğu bir gerçek." (*Tercüman*, 14 Temmuz 1982)

İran-Irak savaşı 1980'de başladı. 6 yıldır Türkiye, yukarıdaki sözlerde çok "güzel" dile getirilen leş kargası anlayışıyla, tarafsızlık siyaseti uyguladı. Savaş sürse de, bitse de kârlı çıkmanın yolunu tutturmuş gidiyordu. Ancak Ortadoğu'da o denli çok ipte, o denli çok cambaz yürüyor ve o denli çok çeşitli çıkarlar çarpışıyor ki son zamanlarda Türkiye'nin tarafsızlığı hem kendince, hem başka taraflarca zorlanıyor.

İran-Irak savaşında iki taraf savaşıyor ama gerçekte çok taraf var. Herşeyden önce Körfez ülkeleri savaşa katılmayan ama silahlanmada başı çeken üçüncü bir taraftır. Tarafların ardında da taraflar vardır.

Bu karmaşık tablo içinde, son zamanlarda İran savaşta bazı başarılar kazanmaya ve dengeleri bozmaya başlamıştı. Bunun üzerine Türkiye'de Irak'ı, özellikle Musul-Kerkük'ü İran'a bırakmak istemeyen bir tutum belirdi. Ancak aynı zamanda Suudi Arabistan ve öteki Körfez ülkelerinde de, Irak'ı, ne İran'a, ne de Türkiye'ye yedirmeyeceğini hatırlatan bir tutum belirdi.

Bu arada Türkiye'ye üç taraftan, İran, Irak ve Irak'la birlikte Körfez ülkelerinden basınç gelmeye başladı. İran ve Irak Türkiye ile birbirlerinin arasını açmaya çalışırken, Körfez, Irak'la Türkiye'nin "arasının açılmaması" için harekete geçme yolunu tuttu.

Özal'ın İran gezisi sırasında Irak jetlerinin rahat bırakmaması nedeniyle Sovyet hava sahasından geçildi. Ondan sonra Irak bunların kendi jetleri olmadığını açıkladı. Irak, İran-Türkiye sınırındaki köprüyü, İran, Irak-Türkiye sınır kapısını bombaladı. Bu arada Özal Irak gezisinden "eli boş" döndü.

Irak Türkiye'ye borçlarını ödeyemiyordu. Bu Türkiye'yi sıkıştırıyordu. Tam Özal bu sıkışıklığı Irak'a "kredi verme"(!) edebiyatıyla örtbas etmeye çalışırken, Suudi Arabistan, Hindistan gezisi öncesinde Özal'ı çağırdı.

Kral Fahd Özal'a, ya savaşı durdur ya Irak'tan yana tutum al diye neredeyse ultimatom verdi. Özal'ın bunu hazmını kolaylaştırmak için de uzun vadeli kredi, ucuz petrol vaatlerinde bulundu ve gerekirse Irak'ın borcunu da ödeyebileceğini söyledi. Bundan sonra Kuveyt'e giden bir Türk yetkili, "vizesi olmadığı" için sınırdan döndürüldü. Bundan önce de Suudi Arabistan, Hatay doğumlulara vize vermeyerek Türkiye'ye "senin Hatay gibi ilhaklarını kabul etmem ha" diye uyarı yapmıştı.

Derken Körfez'de Atlas-I tankeri bombalandı. Önce tankeri İran uçaklarının bombaladığı söylendi. Ardından İran bunu yalanladı. Aynı sıralarda ABD-Libya çatışması çıktı.

Bu çatışma Türkiye'yi iyice iki arada bir derede bıraktı. Aldığı tutumla Türkiye ne ABD'ye ne Libya'ya yaranabildi.

ABD-Libya çatışmasında iki arada kalışı, Türkiye'ye istediği gibi Ortadoğu'ya açılmasının güçlüklerini bir kez daha hatırlattı. ABD, bununla Libya aracılığıyla Türkiye'ye de bir ders vermiş oldu.

Heves şimdilik kursakta kaldı ama yarın Türkiye İran'a ya da Irak'a girerse hiç şaşmayalım.

Türkiye 1980'e dek uzun yıllar sınıf savaşımıyla çalkalandı. Bu sıralarda Avrupa'da Türkiye'nin emperyalistleşmesinden çok, devrime sahne olması korku salıyordu. 1980'de faşist darbe geldiğinde ve ondan sonra bir süre, Avrupa bir oh çekti. "Can güvenliğinin sağlandığı, çok iyi olduğu" vb. söylendi. Ancak Avrupa'nın "oh"u çok sürmedi.

Türkiye'deki azgın faşist baskılar gün ışığına çıktıkça, Avrupa ülkelerinin kendi kamuoyu açısından bir sorun belirdi. Böyle bir ülke ile NATO'da aynı çatı altında olmak, ekonomik-siyasal ilişkiler yürütmek Avrupa kamuoyunda tepki yaratıyordu.

Öte yandan Türkiye'de faşizm kök salamıyordu. Homurtular başlamıştı. Avrupa devletleri için Türkiye'de faşizmin kök salması da, salmaması da sorundu. Salsa, Türkiye'nin emperyalistleşmeye doğru daha çok ve köklü adım atması demek olacaktı. Salmaması ise, yeni bir devrimci dalga olasılığına işaret ediyordu.

Avrupa ülkeleri, kendi kamuoylarını ve Türkiye'den yükselen homurtuları dikkate alarak, aynı zamanda bir "Avrupa tipi demokrasi" imajıyla Türkiye'de olası yeni devrimci dalgaya yumuşatıcı etki yapma umuduyla Türkiye'de demokrasi ve insan hakları konusunu gündeme getirdiler. Terazinin demokrasi kefesine ağırlık koymak, nesnel olarak, emperyalistleşme kefesinin ağır basmasına engel de oluşturuyordu.

Avrupa ülkeleri de kendi aralarında farklılıklar taşıyorlar. Ama geneliyle Avrupa'da yıllarca esen hava şu oldu: Türkiye'de demokrasi, insan hakları, Ermeni sorunu ve Kürt ulusu üzerindeki baskılar üzerine epey rapor yazıldı. Türkiye'yle çeşitli düzeylerde ilişkiler askıya alındı. Bazı krediler vb. donduruldu.

Türkiye'de faşizmin çözülmesiyle birlikte bu durum da yavaştan değişmeye başladı. Türkiye kendini Avrupa'ya demokratik gösterebilmek için özel olarak çeşitli gösterişlere girişti ve bunları hâlâ da sürdürüyor.

Bunlarla da bağlı olarak, Özal Londra'ya gitti ve çeşitli yatırım alanları ikram etti. Fransa'nın yeni başbakanıyla görüştü ve Türkiye'nin Ortadoğu'daki ilişkilerinden Fransa'yı da yararlandırabileceğini söyledi. Fransa'ya da Mirage gibi çeşitli yatırım alanları ikram etti. Batı Almanya ile ilişkiler daha sık yürüdü. Serbest dolaşım pazarlıkları sürdü.

Bu arada İnsan Hakları Mahkemesi'nde Türkiye aleyhine açılan dava "dostane çözüm" ile sonuçlandı. Son olarak Türkiye önce OECD Bakanlar Konseyi'ne başkanlık yaptı, sonra da Avrupa Konseyi dönem başkanlığına seçildi. Şimdi ise AET'ye tam üyelik için başvuru yapmaktan söz ediyor.

Ancak Türkiye'nin Avrupa ile, Avrupa'nın Türkiye ile dertleri bitmekten çok uzaktır. İtiş kakış sürüyor. Avrupa bu yumuşama görüntüsünün karşılığında Türkiye'den Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya fazlaca burnunu sokmamasını istiyor. Hatta, zaman zaman Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti denen uyduruk devleti bile tanıyabilirim ama yeter ki sen Ortadoğu'yu fazlaca kurcalama diyor. Yunanistan'la anlaşmazlığın giderilmesini istiyor ve AET konusunda "alırız" diye bir söz de vermiyor. Hele serbest dolaşımdan fena halde ürküyor.

Buna karşılık Türkiye, Avrupa'ya hem Türkiye'de bazı kârlı yatırım alanları açıyor, hem de Ortadoğu'daki ilişkilerinden yararlandırmayı vaad ediyor. Aynı zamanda Avrupa'nın KKTC'yi tanımasını, böylece ilhak yolunda bir adım daha atmayı istiyor. Böylece AET'nin Yunanistan'a karşı kendisini desteklemesini istemiş oluyor. AET'ye başvurarak da hem pazar açmak, hem pazar bulmak peşinde. Ancak AET'ye tam üyelik istiyor ki serbest dolaşımla işsiz nüfustan da kurtulabilsin.

Türkiye ile Avrupa arasındaki çelişkiler yalnızca görünüşte yumuşadı, şimdilik itiş kakış daha örtülü bir biçimde sürüyor.

Sovyetler Birliği ile ilişkiler

Sovyetler Birliği, tüm emperyalist sistemin olduğu gibi Türkiye'nin de düşman kampındadır. Türkiye'nin Sovyetler'le ilişkileri geliştirmesi, onunla gerçek bir dostluk anlamına gelmiyor.

Bir kez, Türkiye Sovyetler'le ilişkilerini çıkarına uygun düşen ekonomik-ticari alanlarda geliştiriyor. İkincisi de bu ilişkileri emperyalist sistem içinde istediklerini koparmada şantaj aracı olarak kullanıyor. Yalçın Doğan'ın *Cumhuriyet*'te yazdığı şu sözler bunu çok güzel kanıtlıyor:

"Aylardır 'ben seninle daha çok ticaret yapmak istiyorum' diyen Türkiye, bu derdini Amerika'ya bir türlü anlatamazken ve bu nedenle 'Savunma İşbirliği Anlaşması'nda' ciddi tıkanıklıklar doğarken, hiç beklenmedik bir anda Sovyetler aradan fırladı, 'al sana ticaret' diyerek, bir günde doğal gaz anlaşmasını imzalayıverdi." *(Cumhuriyet*, 17 Şubat 1986)

Burjuvazi, Amerika'ya, Türkiye size derdini anlatmaya çalışıyor ama anlamak istemiyorsanız alın size Sovyetler'le ilişki diyor.

Yine aynı yazıda Yalçın Doğan, "Sovyet doğal gazı, acaba Türkiye'nin Sovyetler'e bağımlılığını arttırmaz mı?" endişelerini, kendini Amerika'ya yakın hisseden bir Dışişleri Bakanlığı yetkilisinin şöyle yanıtladığını yazıyor:

"Sovyetler, bütün Avrupa'ya ve çeşitli NATO ülkelerine doğal gaz veriyor. Ne doğal gazda, ne de bir başka ticari ilişkide Sovyetler'in ekonomik nitelikli anlaşmaları bir koz olarak kullandıkları görülmedi. Tersine, siyasi nedenlerle Amerika'nın zaman zaman ticari anlaşmaları bıçak gibi kestiğine çok tanık olundu." *(agy)*

Ve Yalçın Doğan devam ediyor:

"Sovyetler'le bu kadar önemli bir anlaşmadan sonra neden hâlâ huysuzluk ettiğini de artık Amerika'nın kendi düşünsün." *(agy)*

Sovyetler Birliği'nin Türkiye ile ilişki kurarken kârlı yatırım alanları vb. kapmak gibi bir sorunu yoktur. O da çıkarına uygun düşen ekonomik-ticari alanlarda ilişki kuruyor ve bu ilişkileri, emperyalist sisteme kendi bazı isteklerini dayatmak için vb. bir kaldıraç olarak kullanıyor. Bunları yapması doğal, ancak Sovyetler'in bazı isteklerini, bunların nedenlerini, mantığını ve bunları dayatırkenki taktiklerini anlamak giderek güçleşiyor.

Sovyetler, Ortadoğu ve çevresinde istikrar istiyor. Bu bölge bunalımlı bir bölge. Binbir çeşit çelişkiyle fokur fokur kaynıyor. Burada, haklı ve güvenilir bir istikrar ancak devrimlerle sağlanabilir. Bunun dışında bir "istikrar" arayışı, savaşla ya da başka yollardan paylaşımlar ya yeniden paylaşımlarla ulaşılan geçici dengelerden başka birşey bulamaz.

"Sovyetler, "istikrar" bozulmasın diye bu bölgede devrimleri desteklemiyor. Aradığı "istikrarı" da bir türlü bulamıyor ama bu arada bütün çelişkileri barıştırmak için çabalayıp duruyor. Bu çabalar, ana olarak komünist partileri eliyle uygulanıyor.

Resmilerin dört konudaki tutumu buna çok tipik birer örnek oluşturmaktadır.

Bir kez faşizm geldiğinde buna faşizm demediler. Çünkü Sovyetler'in bakış açısıyla, devrimci durum bastırılmış, Türkiye'ye istikrar gelmişti. Bunun bölgede "istikrar"a büyük katkısı olacaktı.

İkincisi faşizm çözülmeye başladığı sırada Türkiye'ye faşizm geldi dediler. Böylece, hareketlenmeye başlayan çeşitli güçleri, "faşizme karşı geniş cephe"de toplayıp, devrimle karşı karşıya konulan bir "demokrasi savaşı"(!) ile "ulusal uzlaşma" sağlanacak, istikrar korunacaktı.

Üçüncüsü, bu amaçla bağlı olarak, resmiler programlarını ve ara aşamalarını çoğaltarak devrim hedefini tamamen rafa kaldırdılar. "Sol" Birliği kurdular, sağa gel diye yalvarıyorlar.

Dördüncüsü, Kürt ulusunun ayrılma hakkı bilinmez bir geleceğe ertelendi. Özerklik gibi "aşırılıklar" bile törpülendi. Birlik platformunda yalnızca Kürt ulusunun üzerindeki baskıların kaldırılması kaldı. Böylece, bazı emperyalist güçlerin Ortadoğu'da Filistin sorununun yerine Kürt sorununu geçirme çabalarına karşı bir yanıyla akıllarınca "önlem" alınmış oldu. Aynı zamanda Sovyetler Türkiye'ye, bak ben seni bölmekle tehdit edenlerden değilim mesajını vermiş oldu!

Sovyetler Birliği'nin ve resmilerin bu yollardan "istikrar" arayışları boşunadır. Onların göremedikleri çok basit bir gerçek vardır: Bu bölgede devrim, güvenilir bir istikrarın tek yoludur.

Neden kördüğüm

Türkiye'de kapitalizm durmuyor, gelişiyor. Hatta Türkiye'nin emperyalistleşme doğrultusunda attığı adımlar da her geçen gün artıyor. Ancak artan iki şey daha var: Geniş halk yığınlarının ekmek ve demokrasi özlemi.

Türkiye çelişkiler arasında cambazlık yaparak, onu buna, bunu ona karşı kullanarak, büyük emperyalistlerin koltuğu altında emperyalistleşme doğrultusunda belki bir arpa boyu yol alabilir. Ama emperyalistleşmenin Türkiye için çıkar yol, düğümlerin kör değil çözülebilir düğümler olabilmesi için, Türkiye'nin, hem de acil olarak, geniş halk yığınlarının ekmek ve demokrasi özlemlerini giderebilecek kadar emperyalistleşmesi gerekmektedir. Nerede bu bolluk?

Denize düşen yılana sarılır: Filistin sorunu ve Kürt sorunu

Filistin davası son yıllar içinde bir yandan güzellikle boğulurken, öte yandan eski dostların sırt çevirmesiyle, düşmanların saldırısıyla ezildi. Şimdi Filistin halkı, devlet düzeyinde tanınan bir örgütlenmeye, törenlerle karşılanan liderlere sahip ama rahatça yaşayacak, savaşımını örgütlemek için dayanak olacak bir karış toprak parça yoksun.

Özellikle Ürdün'le arası açıldığından beri Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ), giderek artan ölçüde Türkiye'nin kendisine arka çıkmasını istiyor.

Bir süre önce Türkiye'ye gelen ve resmi törenlerle karşılanan Yaser Arafat, Anıtkabir'i ziyaret etti ve özel deftere şunları yazdı:

"Filistin ve Türk halkları arasında asırlar boyu tarihi ve derin bağlar vardır. İslam ve Arap milletlerinin, daha önce olduğu gibi şimdi de Türk halkı ve yöneticilerinin tutumu, Filistin'in korunması ve Kudüs'ün siyonist ve Haçlılar'dan kurtarılmasına yöneliktir. Yine Atatürk'ün dediği gibi hep beraber Kudüs'ü kurtaralım." *(Hürriyet*, 28 Şubat 1986)

Bunun ardından gazeteler, Arafat Atatürk'ün demediklerini dedirtti diye yazdılar. Atatürk dedi mi demedi mi çok önemli değil. Birşey açık ki FKÖ, denize düşenin yılana sarılması gibi, şu sıralarda Türkiye'ye sarılmakta, Osmanlı halifeliği dönemlerini çağrıştıracak çağrılar yapmaktadır.

Türkiye'nin Filistin halkının davasına sarılmasına(!) gelince... Bunun eski ve yeni yanları vardır.

Eskiden Arap devletleri Filistin davasını desteklerken, Ortadoğu'ya şirin gözükmek için Türkiye, Filistin halkının hakları bol bol "korur", İsrail'e karşı bol bol konuşurdu.

Bir süredir Arap devletlerinin çoğu Filistin halkına sırt çevirdiler. Şimdi Türkiye'nin şirin gözükmek için Filistin davasına sahip çıkması(!) pek o kadar gerekli değil. Ama bakıyoruz Türkiye giderek artan bir dozda sahip çıkıyor.

Bu yılın ocak ayında yaptığı gezide Evren, Mısır'da da, Katar'da da Filistin sorunu üzerinde önemle durdu.

Türkiye, kendisi içeride Kürt halkına hiçbir meşru hak tanımazken, Filistin halkının meşru haklarını neden böyle merak ediyor? Üstelik Arap devletleri bundan yan çizerken, neden hatta Türkiye kapı kapı dolaşıp Filistin sorununu kurcalıyor?

Ortadoğu'da Filistin sorununun bir yandan eritilmesi, öte yandan ezilmesiyle birlikte, çeşitli devletlerin bu bölgeyi çomaklayabilmesi için yeni bir sorunun alevlenmesi gerekiyor. Bu da Kürt sorunudur.

İşte Türkiye bu nedenle Filistin halkının meşru hakları peşine düştü. Bölgede "barışın" koşulu olarak Filistin sorununun çözülmesini koyuyor. "Barışın" sürekli olabilmesi için bütün ülkelerin "tanınmış ve güvenilir hudutlar içinde yaşaması gerektiğini" belirtiyor. "Ortadoğu sorununun temelinde Filistin sorunu yatıyor" diye kapı kapı dolaşıp onay alıyor.

Kuşkusuz Türkiye'nin derdi ne Filistin halkının meşru hakları, ne de bölgede barıştır.

Burjuvazi: Aynılıklar ve ayrılıklar

Aynılıklar

Emperyalistleşmek, tekelci kapitalizmin, finans-kapitalin gelişmesiyle gündeme gelen bir istek ama yalnızca finans-kapitali ilgilendirmese gerek. Zira Türkiye'de burjuvazinin, Türkiye emperyalistleşsin diye uğraşmayan tek bir kesimi yoktur. En sağından en soluna dek tüm burjuvazi Türkiye emperyalistleşsin diye uğraşıyor.

En sol burjuva kesimler bile Türkiye emperyalistleşsin istiyorlar. Hatta diyebiliriz, "bağımsızlıkçı, milli dış siyaset izlemek" artık "büyük emperyalistleri takmadan istediğin gibi yayılmak" anlamı kazandı. Nitekim bu anlamda "bağımsızlıkçı milli" bir dış siyasal girişimle 1974'te Kıbrıs'ı işgal eden Ecevit olmuştu. Şimdi bu yolu "milliliğe" örnek olarak gösterenler yine sol burjuvalar oluyor. Bunu İlhan Selçuk'un şu yazısıyla örnekleyebiliriz:

"Sözde Milliyetçilerle 'Dış Türkler' "...

"Bulgaristan, bir kalemde 1.5 milyon Türkün adını nüfus kütüğünden sildi. Bizim *'milliyetçi-muhafazakar iktidarımız'* ne yaptı? Sayın Özal'ın tepkisi ilginçti:

"*— Hele 70 milyon nüfusa ulaşalım, o zaman bu sorunların üstesinden geliriz.*

"Aman Tanrım, sen aklımızı koru!

"(...)

"Bizim sağcı iktidarların adı *'milliyetçi'*dir, kendileri değil. Sağ kanatta *'pilav üstü fasulye'* ile bol milliyetçilik edebiyatı kaşıklanır; ama bir yandan TV'de Abdülhamit propagandası yapılırken öte yandan Yunan Başbakanı'ndan bir *'iltifat'* görmek için kovalamaca oynanır. Osmanlı dönemindeki gibi benimsediğimiz *'borç ekonomisi'* Türkiye'nin dış politikasına epey kelepçe vurmuştur.

"Nitekim Türkiye'yi Batıya bağlayan iki yol üzerinde bir Yunanistan var, bir de Bulgaristan. İkisi de bastırıyor, Ankara'da

'milliyetçi-muhafazakar' iktidar hiçbir şey yapamıyor. Çünkü siyasal iktidarda gerçek *'milliyetçiler'* değil, *'şirketçiler'* ağır basıyorlar. Bunlar göbeğinden paraya bağlı adamlardır. Bulgaristan'dan TIR'lar geçecek, Batı Avrupa'dan gelen işçiler geçecek, soluk borumuzu Sofya mı elinde tutuyor? Yunanistan Ege'de Ankara'yı sıkıştırıp Kıbrıs'ı koz olarak kullanırken bir de Sofya ile mi bozuşacağız? Sonra ticaretimiz zarar görmez mi?

"İş adamı kafasıyla baktığında Bulgaristan'daki 1,5 milyon Türkü, Bulgardan önce sen defterden silersin.

"Sonra da televizyonda Sultan Abdülhamit'e hava basıp sağa sola şişinirsin:

"— Biz milliyetçi-muhafazakarız!

"Türkiye tarihinde en büyük milliyetçi Mustafa Kemal'dir, ama Atatürk milliyetçiliğiyle bugünkülerin uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Bugünkü sözde milliyetçilik, Amerikan güdümünde anti-komünizm ticaretinden başka birşey değildir, dışa bağımlı iş adamlarının çıkarını, ulusal çıkardan üstün tutar. Bunlar halkı uyutmak için bol bol *'Dış Türkler'* edebiyatı yaparlar, ama sınır ötesindeki soydaşlarımızı korumak için kıllarını kıpırdatmaz, Washington'dan aldıkları esintilere göre dümen tutarlar.

"Cumhuriyet tarihinde (Hatay davası bir yana bırakılırsa) Türkiye'nin dışındaki Türklerin hakkını savunmak için yapılan tek eylem Kıbrıs çıkarmasıdır. Bu eylemi de *'milliyetçi-muhafazakar'* iktidar yapmadı, Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Halk Partisi'nin iktidarda ağırlığının en çok duyulduğu dönemde demokratik solcu Başbakan Ecevit girişim kararının sorumluluğunu üstlendi.

"1974 Temmuz'unda *'milliyetçi-muhafazakar'* iş adamı kafası iktidarda olsaydı, yanmıştı Kıbrıs Türkü...

"Denebilir ki:

"— Bulgaristan'a karşı ne gibi önlem alınabilir? Her yandan kuşatıldık.

"Kuşatılırsın...

"(...)

"Peki, kuşatmayı yarmak olanağı yok mu?

"Var, ama bu, gerçekten milliyetçi bir iktidarın yapabileceği iştir." *(Cumhuriyet,* 14 Şubat 1986)

Öte yandan sol burjuvalar, "milli burjuvazi" teriminin anlamını da "geliştirdiler". Geçen ay içinde SHP Genel Sekreteri Mustafa Timisi "milli burjuvaziye de bünyede yer vermek ve düşünmek gerek" demişti. (*Milliyet,* 24 Nisan 1986) Kimi kastediyor derken, aynı konuya ilişkin olarak Gürkan'ın sözleri aklımıza geldi.

TÜSİAD'da Gürkan SHP'nin "küçük ve orta boy teşebbüslere yardım ederek tekelleri dengeye" getireceğini söylerken "iç sömürüye yönelmeyen tekelleri ayrı" tutmuştu. (*Milliyet,* 13 Nisan 1986) Yani iç sömürüye yönelmeyen tekelleri de milli burjuvazi içine katmıştı. Yani sol burjuvazi dışa açılmayı, dış sömürüyü ödüllendiriyor!

Buraya dek şunu gördük ki emperyalistleşme konusunda burjuvazinin sağı solu arasında hiçbir fark yoktur. Burjuvazinin solu da Türkiye'nin emperyalistleşmesini şiddetle istiyor.

Ancak burjuvazi arasında Türkiye'nin emperyalistleşmesinin ayrıntılarına ilişkin olarak görüş ayrılıkları vardır:

Ayrılıklar

Dikkat edilirse bazı gazeteler daha çok Yunanistan'la, bazıları ise daha çok Ortadoğu'yla uğraşıyorlar. *Milliyet* ikide bir Yunanistan'ı manşete çekerken, *Tercüman* Irak'taki Türklerle, Kerkük petrollerinin sahte belgelerle elden gidişiyle vb. ilgileniyor.

Aynı gazetelerden başka eğilimler de çıkıyor. *Milliyet* bir süredir tarihi eserlerin kaçırılışı vb. gerekçelerle ABD'yle uğraşıyor. *Tercüman* ise neden söz etse "Moskof uşaklığı"na vb. bağlıyor. Avrupa'yla ilişkin olarak *Milliyet* dostçadır, *Tercüman* ise ikide bir dazlaklar, geri zekalı çocukların eğitimi gibi konuları öne çıkarıyor.

İki gazete de PKK ile uğraşmaktadır. *Milliyet* bunu daha fazla ve farklı yapmaktadır. *Milliyet* yıllardır bilinen, haber olmayan konuları "PKK'nın gizli ilkeleri" diye yeni haber gibi manşete çekerken ve PKK'yı güçlü gösteren tanımlamalar ve sayılar kullanırken, *Tercüman,* "PKK çökertiliyor", "PKK'da panik", "PKK kaçış yolları arıyor" gibi başlıklar kullanıyor, "PKK Moskof uşağı" diyor ve Kürt halkının Türk bayraklarıyla fotoğraflarını basıyor. *Tercüman,* Palme cinayetini PKK'nın üzerine yıkmak için epey uğraştı. Ayrıca yine *Tercüman* Avrupa'da işlenen son bazı cinayetleri PKK'nın işlediğini veri sayarak verdi.

Şimdi bu verilerin anlamına gelelim.

Burjuvazinin bir kesimi *(Tercüman)* doğrudan Ortadoğu'ya yönelmekten, öteki kesimi *(Milliyet)* Ortadoğu'daki rekabetle de bağlı olarak, Yunanistan'a yönelmekten yana tutum alıyor. Nitekim Bülent Ecevit ana sorun olarak Yunanistan'ı göstermektedir. Yukarıda İlhan Selçuk'un aktardığımız yazısında "milliyetçilik" Yunanistan'a ve Bulgaristan'a kafa tutmakla ölçülmektedir. Üstelik bu kesim daha çok Osmanlıcılığı savunmaktadır.

Bir kesim (*Milliyet,* Ecevit vb.) ABD'ye ve Yunanistan'a karşı bir çıkış yapıp, Bulgaristan'ı köşeye kıstırıp, böylece Sovyetler'in tarafsızlığını ve Avrupa'nın desteğini sağlayıp, Avrupa'yla pazarlık masasına oturmaktan, kârını Avrupa ile paylaşmaktan yana düşünüyor. Öteki kesim ise (*Tercüman,* vb.) "Moskof tehlikesi" çığlıklarıyla Ortadoğu'ya yönelik bir çıkış yapıp, ABD'nin desteğini alıp ABD'yle birlikte Avrupa devletlerinin Ortadoğu'daki bazı etki alanlarını paylaşmaktan yana düşünüyor.

Başka bir deyişle biri, ABD'yi ve Yunanistan'ı karşısına alacak, bundan elde ettiği kârı Avrupa'yla paylaşacak. Ötekisi, Sovyetler'i karşısına alacak, ABD'yle birlikte Ortadoğu'ya dalıp buradaki kârlı alanları ABD'yle paylaşacak. Kafalarının ardındaki hesaplar, bir süredir kabaca böyle. Bir süre sonra değişebilir de.

Burjuvazi arasında böyle bir görüş ayrılığının varlığı Kürt sorunuyla yakından bağlıdır.

Bir kesim (*Milliyet,* Ecevit vb.) bugünkü koşullarda Türkiye Güneydoğu sınırında çatışma çıkaramaz, çünkü "iç sorunları" var, bölünür diye düşünüyor. Bu kesime göre, Kürt sorununu devrimci patlama kaynağı olmaktan da, bölgede Filistin sorunu gibi yeni bir şantaj aracı olarak kullanılmaktan da çıkaracak "birşeyler" yapmak gerekiyor.

Nitekim bu kesimin Kürt sorununa tutumunda farklılık vardır. Arada bir "Kürt" sözü geçirmeye başladılar. (Örneğin, 19 Şubat 1986 tarihli *Cumhuriyet,* 23 Ekim 1985 tarihli *Milliyet).* Ecevit, Hititleri de, tabii Kürtleri de içeren bir "Türk" tanımı getirdi. Doğuda yatırımlara, yeni iş alanları açılmasına büyük önem veriyorlar. *Milliyet,* "Güneydoğu Anadolu hayalet tesisler beldesi oldu" diye ölü yatırımlardan şikayet etti. Geçen yıl Mehmet Ali Birand'ın Kürt sorununa ilişkin çok ilginç bir yazısı çıkmıştı. (Buna birazdan değineceğiz.) Öte yandan *Milliyet*'in sürekli PKK'yla uğraşması ve çok aşağılık bir saldırgan üslupla da olsa özde onu güçlü gösterici yayın yapması aynı nedenle bağlıdır. *Milliyet* PKK aracılığıyla Kürt sorununun "ciddi bir iç sorun" olduğunu hatırlatıyor. Ayrıca Kürt halkı üzerindeki baskının "tehlikelerine" işaret ediyor.

Öteki kesim *(Tercüman* vb.), hele ki biz ABD'yle birlik olduk mu, Doğudaki "iç sorunları" ezer geçeriz diye düşünüyor. Bu kesime göre Kürt sorunu Türkiye'nin İran'a, Irak'a, Suriye'ye karşı kullanabileceği bir araç bile olabilir.

Bu kesim Doğu'da polisleri, askerleri PKK'lı kılığına sokup halka saldırtmakta, sonra askerleri, polisleri kendi kimlikleriyle bu kez PKK'lı arama bahanesiyle yine halka saldırtmaktadır. Bu kesim, PKK'nın çeşitli hareketlerinden olabildiğince yararlanmaktadır, provokasyonlar yapmaktadır. Kürt halkını bu yoldan devrim hareketinden koparmaya, PKK'nın topladığı antipatiyle Türkiye solunu Kürt halkının devrimci özlemlerinden uzaklaştırmaya, Avrupa'da da "ezilmeyi hak etmiş bir Kürt hareketi" imajı yaratmaya çalışmaktadır.

Şimdi Kürt sorununu biraz daha açalım.

Kürt sorunu

Burjuvazinin iki kesimi de, Kürt halkını devrimden uzaklaştırmak için iki yoldan çalışıyor. Biri resmilerin ve şürekasının Kürt sorunundaki uyuz reformist konumundan yararlanarak havuç, ötekisi PKK'nın yanlışlarından yararlanarak sopa yolundan yürüyor. Bunlara sırasıyla bakalım.

M. Ali Birand'ın yukarıda sözünü ettiğimiz ve "Kürt sorunu Avrupa'da giderek yaygınlaşıyor" başlıklı yazısı şöyle başlıyor:

"Ortadoğu'da dört ülkeye dağılmış durumd yaşayan ve kendilerini Kürt olarak görenler Batı Avrupa'da mücadele veriyorlar. Son 4-5 yıldır da epey mesafe almaya başladıkları artık çok açık biçimde görülüyor."

Bundan sonra Birand İsveç'te, Batı Almanya'da Kürtlerin kazandıkları eğitim, kendi dillerinde yayın vb. hakları anlatıyor ve "sosyal demokrat uğraş veren namuslu bir dostu"nun aktardıklarına geçiyor:

"Artık bir toplantı yok ki Kürt guruplar temsil edilmesin, konuşmasın, isteklerde bulunmasınlar. Karşı çıkmaya dahi korkuyor insan. Ve bu durum son zamanlarda giderek artıyor diyen bu dostumuz, Alman Sosyal Demokrat Parti, Yeşiller hatta Liberallerin dahi bir Kürt politikası oluşturduklarına ve giderek daha açık destek vermeye hazırlandıklarına işaret ediyor ve 'bizi dahi susturuyorlar' diyor.

"Aynı durum uluslararası kuruluşlar için de geçerli. Bu forumlarda da Kürt sorunuyla ilişkin karar tasarıları, toplantılar, gösteriler son 3 yıl içinde eskiye oranla tam yüzde 150 arttı. Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu gibi uluslararası forumlarda 'Türkiye' daha moda bir konu olduğu için, Türkiye ile ilgili hangi karar çıksa veya bir soru sorulması söz konusu olsa hemen Kürt konusu da ekleniveriyor..."

Bundan sonra Birand, Kürt guruplarının taktik değiştirdiklerini, eskiden komünist partilerle vb. birlikte görünürken şimdi ayrı geldiklerini ve böylece eskiden komünizm korkusuyla kendilerinden yana tavır alamayanların da artık tavır aldıklarını söylüyor. Birand şöyle devam ediyor:

"Ortadoğu'da Kürt sorununu destekleyenler çok net şekilde ortada. Kimse de saklamıyor. Başta Türkiye Komünist Partisi olmak üzere, tüm komünist partiler, sosyalist parti ve guruplardan önemli bir bölümü, sendikalar...

"Kürtler hem Doğu hem Batıdan destek alıyor. Batılı ülke ve kuruluşlar 'eğer biz birşey yapmazsak sahayı boş bırakmış oluruz, o zaman da karşı taraf Kürt akıma tam anlamıyla hakim olur' diyerek, *tehlikelerini göre göre* desteklerini sürdürüyorlar. Aynı gerekçeyi Doğu veya komünist destek de söylüyor ve Batı yanlısı bir Kürt hareketi olmaması için kollarını açtıklarını belirtiyor. Resmi gerekçeleri ise 'insan hakları — ezilmiş halkın haklarının savunusu' olmasına rağmen, gerçekte her iki taraf da ileride Ortadoğu'daki bir olasılık karşısında şimdiden sağlam bir pozisyon tutmaya çalışıyor.

"Avrupalı kuruluşlar ve ülkelerde Türkiye bulunduğundan dolayı olay başka ülkeleri de ilgilendirmesine rağmen tek muhatap durumuna düşüyor. İddialar karşısında Türk temsilcilerin savunma teması da bir tek cümle. Bizde Kürt yok" (*Milliyet,* 23 Ekim 1985) (abç)

Açıkça görülüyor ki Birand, "bizde Kürt yok" tezine karşı. Bu tezin çeşitli taraflara "sahayı boş bırakmak" anlamına geldiğini ve değişmesi gerektiğini söylüyor. Değişip de ne olacak? Kuşkusuz Kürt ulusuna ayrılma hakkı olmayacak. Bu, yazıda sözü geçen "tehlikeler" kapsamına giriyor.

Değişikliğin ön hazırlığı resmiler ve şürekalarınca yapıldı. Ayrılma hakkı geri çekildi. "Baskılara son" temelinde bir platform oluşturuldu. Birand da "bizde Kürt yok" yerine bu platformu desteklemekten söz ediyor.

Böylece burjuvazinin bu kesimi bir taşla kaç kuş vurmuş olacak: Demokratik ama Türkiye koşullarında aynı zamanda devrimci olan ayrılma hakkı belgisini rafa kaldıranları destekleyerek, genel olarak Türkiye devrimine zarar vermiş olacak. İşin içinde resmiler olduğuna göre Sovyetler'le aynı platformda "birlik" oluşturacak. Avrupalı dostlarına dönüp, "bakın Kürt sorunu iyi yolda" deyip onların desteğini alacak. Geriye kalıyor bir ABD. Zaten hesaplarına göre, topluca ona karşı çıkılacak.

Öteki kesime gelince. PKK'lı kılığında polislerin dolaştığı basına bile yansıdı. Bir yandan burjuvazi halkı sıkboğaz etmektedir. Bir yandan da PKK'lı arayan polisler, askerler halka düpedüz baskı yapmaktadır. Kürt halkı gerçekten ağır bir sıkıntı ve baskı altındadır. "PKK çöktü, çöküyor, kaçtı, kaçıyor" türü manşetler gerçekte bu olgunun haber biçimidir.

Bu kesim Türkiye'de PKK'yı gerekçe diye kullanarak baskıyla Kürt halkını devrim hareketinden, herhangi bir devrimci kıpırdanıştan uzak tutmaya çalışıyor. Öte yandan PKK'yı kullanarak sol harekete ilişkin provokasyonlar da yapıyor.

PKK benden ayrılanı, benden olmayanı vururum diye ortaya çıktı ve bazı devrimcileri vurdu. Bu tutum doğal olarak sol hareketten eleştiri topladı. Bu kez PKK beni eleştirenleri de vururum diye ortaya atladı. Bundan sonra yine bazı devrimciler vuruldu, öldürüldü. Ama bizce bu devrimcileri kimin vurduğu belli değildir.

Bizce belli olan bir nokta şudur ki, Avrupa'daki son cinayetlerin bazılarında MİT'in, CIA'nın parmağı vardır. Bunun yolunu da korku ticaretiyle siyaset yürütmeye çalışan PKK açmıştır.

Örneğin Hamburg'da Dev-Yol'dan ayrılan Yönelimcilerden Kürşat Timuroğlu esrarengiz bir biçimde vuruldu. Bunun üzerine tüm sol örgütler, haklı olarak, bu cinayeti de PKK'nın işlemiş olabileceğini söylediler. Zira PKK kendinden ayrılanı, kendine karşı olanı kendini eleştireni vuracağını hem söylemiş, hem örneklemişti. Bazı Kürt hareketlerini de içeren Türkiye solunda PKK'ya karşı kızgınlık arttı. Buna karşılık PKK bir bildiri yayınladı. Bildiride Kürşat Timuroğlu'nu ben vurdum demiyor, hatta vurmadım demeye getiriyor. Ama bunu öyle bir "asarım keserim" edebiyatıyla yapmış ki hakkındaki kuşkuları dağıtamadı.

Sonuçta PKK Türkiye sol hareketinden iyice soyutlandı. Avrupa'da Kürt sorununu savunanlar diye silahı çekip beğenmediğini vuran PKK örnek gösterilerek bazı kesimlerden Kürdistan'daki baskılara destek alındı. Üstelik PKK'nın böyle hepten köşeye sıkışınca daha büyük yanlışlar yaparak, yalnızca Avrupa'da değil Ortadoğu'da malzeme sağlayacağı hesaba katıldı. Daha başka hesaplar da yapılmış olabilir.

Bu arada olan Türkiye devrimine ve Kürt halkına olmaktadır. Komünistlere önemli bir görev düşüyor: Çeşitli emperyalist oyunlara, sağlı sollu burjuva kesimlerin çeşitli planlarına, sağlı sollu küçük burjuva oportünistlerin savrulmalarına rağmen Türkiye işçi sınıfının Kürt ulusuna ayrılma hakkını savunmaktan bir an bile vazgeçmediğini göstermek, Kürt halkını işçi sınıfıyla birlikte savaşa davet etmek.

Türkiye burjuvazisinin suçlarını ancak devrim temizleyebilir

1 Mayıs proletaryanın malıdır

Türkiye'de 1 Mayıs iki kez uzun uzun konuşuldu. Biri 1977'deydi, ikincisi 1986'da. 1986'da konuşmanın önemli bir parçası da 1977 1 Mayıs'ı oldu.

1 Mayıs'ın 1977'de uzun uzun konuşulmasının nedeni ortada. 1 Mayıs 1977'nin kendisi bir olaydı, ayrıca alanda bilinen saldırı olayı olmuştu. Peki 1986'da bu denli uzun konuşmalara, bunca dergi kapaklarına vb. neden olan olay nedir? Bu olay, işçi sınıfının bir süredir hareket halinde, patlamaya, püskürmeye hazırlanan bir yanardağ gibi olmasıdır. Herkes, şu ya da bu biçimde işçi sınıfına yaranma ve patlamayı önleme yarışına çıktı.

Bununla bağlı olarak, bu yıl, 1 Mayıs'ın gerçek kutlamalarının yanı sıra bir de sahte "kutlamaları", kutlama senaryoları yaşandı. Ayrıca 1 Mayıs 1977 dergilere kapak oldu, dergilerde, dillerde bol yer aldı. Geçen sayımızda 1 Mayıs'ın gerçek kutlamalarına ve sahte "kutlama"ların da bazılarına, bazı yönlerine değinmiştik. Bu sayımızda başka bazı yönlerine ve 1977 1 Mayıs'ı için söylenenlere değineceğiz.

Emeğe saygı değil emekten kaygı

Gürkan, 1 Mayıs'ta mecliste çıkardığı 'büyük olay"la ve yaptığı "muazzam emekçi"(!) konuşmayla bugün Türkiye işçi sınıfının kalbinde bir kılcal damara bile yerleşebileceğini sanıyorsa aldanıyor. Genel olarak SHP, özel olarak Gürkan 1 Mayıs'ta yalnızca bu yönde bir girişimde bulunmuş oluyor. O kadar!

Gürkan'a göre 1 Mayıs'ın anlamı şöyleymiş:

"Tüm dünya, en kapitalistinden en komünistine kadar tüm dünya, bugün emeğe saygısını gösteriyor...

"Emeğe saygı bir rejim meselesi değildir. Emeğe saygı insan ve insanlığa saygıdır." (*Yankı, ????, s:10*)

Anneler evde temizlik yaptıktan sonra çocuklarına, "emeğe saygı göster, kirletme" derler ya, işte Gürkan'ın "rejim meselesi değildir" dediği "emeğe saygı" herhalde bu tür bir "emeğe saygı". Yoksa, emeğe bu kadar saygılı olan(!) kapitalistlerin emeği sömürmekten hemen vazgeçivermeleri gerekirdi!

Kendini "emekçi" sayan Gürkan, belki kapitalistleri de, "sömürmek için emek harcayan emekçiler"(!) olarak sayıyor. Böylece emeğe saygı, sömüren ve sömürülen insanlığın, hep birlikte(!), insana ve insanlığa gösterdikleri saygı oluveriyor!

Gürkan'ın "emeğe saygı" olarak göstermek istediği, emperyalist ülkelerde 1 Mayıs'ın genel kabul görmesidir. Bazılarında resmi tatildir, bazılarında değildir ama 1 Mayıs hepsinde genel kabul görür. Gelgelelim bu, kapitalizmin emeğe saygısının değil, emekten kaygısının, emeğin dayatmasının bir sonucudur.

İş gününü kısaltmamak için herşeyiyle saldırıya geçen kapitalizm, işçiler ayak direyince, iş gününü de kısaltmış, görünüşte 1 Mayıs'ı da kabul etmiştir. Bunlar, çağın göbeğinde işçi sınıfının dikildiğini, tarihsel olarak kapitalizmin ancak onun kuyruğuna takılarak varlık sürdürebildiğini gösteren somut olgulardır.

II. Enternasyonal'in, Engels'in aldığı kararı bugün emperyalist ülkeler de kabul ediyor Biraz onuru varsa burjuvazinin bundan hicap duyması gerekir. Ama ne gezer, onun kârı onurundan önde gelir.

Emeğin 1 Mayıs gibi bir dayatmasının, emperyalist ülkelerde kabul edilmesi bir raslantı değildir. Kapitalizm bunu emperyalist süper kârlara dayanarak yapabiliyor. Sonra da bunu "emeğe saygı" diye gösterip, bilinç bulandırmaya çalışıyor.

Emperyalist ülkelerde bu bilinç bulandırma işlevi ana olarak sosyal demokratlara düşüyor. Türkiye'de, onların çömezleri olan Ecevit, Gürkan vb. gibi sosyal demokratcıklara... Gürkan'ın konuşması bu işlevi yerine getirme gösterisidir.

Böyle gösterilerin şakşakçıları da yok değil. Ancak meyhanecinin şahidi turşucu olduğu gibi, Gürkan gibilerinin şahitliğini de, örneğin bir *Yeni Gündem* yapıyor. *Yeni Gündem*'e göre "dünyanın her yerinde 1 Mayıs törenlerine sosyal demokratlar önayak" oluyorlarmış! (*agy*, sayı 9, s:30) *Yeni Gündem* olaylara arkadan baktığı için, herhalde ön ile arka ayakları ve kuyruğu birbirine karıştırıyor.

Karaman'ın hemen çıkar oyunu

"Emekçi profesör" Gürkan'ın demagojileri bile pek aldatıcı olamazken, SHP örgütünde daha alt yönetim düzeyindeki demagojiler hepten yenip yutulmazlaşıyor. SHP İstanbul İl Örgüt'nün bu 1 Mayıs'ta yaptığı "toplumsal barış için toplumsal diyalog" toplantısı böyle bir lokmadır.

Bir kez toplantının adına bakın. "Toplumsal barış için toplumsal diyalog". Böyle bir toplantıyla akıllarınca 1 Mayıs'ı kutluyorlar. 1 Mayıs dünya işçilerinin birlik, savaşım ve dayanışma günüdür. Dünya işçileri birbirleriyle değil herhalde sınıf düşmanı burjuvaziyle savaşacaklar! Birliği ve diyaloğu da burjuvaziyle değil, kendi aralarında kuracaklar. SHP'nin 1 Mayıs "kutlaması"nın adı bile tepetaklaktır.

Bu tepetaklak toplantıda Suphi Karaman'ın dedikleri ise daha da akıllar durdurucudur. Suphi Karaman, "en coşkulu 1 Mayısları Atatürk döneminde kutlandığını" söyledi! (*Yeni Gündem*, sayı 9, s:10) Karamanın koyunu, sonra çıkar oyunu diye bir söz vardır. Suphi Karaman'ın oyunu hemen belli oluyor.

Bir kez bu sözler, sosyal demokratların kendi "coşku" kaynağını ele veriyor. 1921'de 1 Mayıs kutlamaları olmuş, ama bunda ağırlığı emperyalist işgale karşı protesto tutmuştu. O zaman için bu doğal bir olguydu. Ama sosyal demokratların bugün böyle gösterileri "en coşkulu" bulmaları başka bir anlam taşıyor.

Bugün sosyal demokratlar, Türkiye'nin emperyalistleşmesi için çabalarken, "anti-emperyalist" kılıf altında işçi sınıfını, burjuvazinin büyük emperyalist rakiplerine karşı kullanmak özlemiyle yanıp tutuşuyorlar. Bu özlemle o 1 Mayısları "en coşkulu" buluyorlar. Ne yazık ki sosyal demokratlar hiç coşamayacaklar.

İkincisi, Karaman'ın sözleri başka açıdan da abestir. Atatürk dönemi 1 Mayısların kutlanmasıyla değil, yasaklanmasıyla meşhurdur. Nitekim *Yeni Gündem* muhabiri kendisine 1925'teki Takrir-i Sükûn yasasını hatırlatmıştır. "Siz Atatürk'ün çiçek bayramını neden örneğin 23 Nisan'da değil de, 1 Mayıs'ta kutlamasını istediğini sanıyorsunuz?"

Bu "cince" sorunun yanıtı acaba nedir? 1 Mayıs'ın 1 Mayıs olarak kutlanmasını önleyen başka bir güç mü vardı ki Atatürk, 1 Mayıs'ı çiçek bayramı ilan edip, örtülü olarak kutlanmasını istedi? Atatürk kendi kendisiyle illegalcilik mi oynuyordu?

SHP'nin adı bile tepetaklak bu toplantısı çok öğretici olmuştur. İşçi sınıfımız sosyal demokratları, bu arada adı bile tepetaklak böyle bir toplantıya katılıp, toplantı için SHP'ye teşekkür eden ama geneliyle daha işçi yanlısı görünen Baştürk'ü de, daha iyi tanımıştır.

Asılan ve aralanan esrar perdesi

Bu 1 Mayıs'ın bir özelliği de 1977 1 Mayıs'ının konuşulmasıydı. Bu konuda perdeler asıldı ve aralandı.

1 Mayıs 1977'deki saldırı olayının özü açısından ortada hiçbir esrarengizlik yoktur. Devrimci savaşımın yükselmesi karşısında karşı-devrim saldırmıştır. Sınıf savaşı bu. Sol burjuvaların ve resmilerin göstermek istedikleri gibi beyaz güvercinlerle yürüyecek değil. Karşılıklı saldırılar olacak ve bir taraf kazanacak. 1977'deki saldırı da geri püskürtülebilirdi. Olmadı. Şimdi 1987'de Türkiye'de 1 Mayıs 1977'nin de hesabını soracak bir 1 Mayıs yaşanacak.

1 Mayıs 1977 olayı öz olarak bu denli net ve açıktır. Olayın "esrarengiz" yanı, emri kim verdi, karar nasıl alındı gibi ayrıntılardır. Ama bu mantıkla bakılınca, Türkiye'de, 1977 1 Mayıs'ına gelinceye kadar yüzlerce esrarengiz olgu vardır. MİT "esrarengizdir". Ordu içinde oldukça "esrarengiz" bölümler vardır. Bu gibi "esrarengiz" konuları kurcalamayanlar, 1 Mayıs 1977'yle uğraşıyorlar.

Yeni Gündem 1 Mayıs 1977'nin üzerine bir esrar perdesi astı. *Nokta* ise perdeyi "araladı" ama tam açmadı. Kapaklar yapıldı, ifşaatlar, röportajlar yayınlandı.

Geçen sayımızda Handan Alçora yoldaşımızın "Bir Suçlu Aranıyor" başlıklı yazısı yer almıştı. Bu yazıda burjuvazinin nasıl kendine temize çıkarmak için çabaladığı, halktan adeta özür dilediği çok güzel anlatılıyordu. Bu özür kampanyasına yazıda örnekler veriliyordu. Şimdi örneklere 1 Mayıs 1977 saldırısını da katmak gerekiyor.

Bu örnekte de burjuvazi, "sınıfımız iyidir ama suçlu bazı üyelerimiz ve uşaklarımız vardır" mesajını vererek kendini 1 Mayıs saldırısının günahlarından sıyırmaya çalışıyor. Bu amaçla çeşitli mantık oyunlarına, bilinç bulandırma yollarına başvuruyor.

Nokta en geniş ayrıntı "bilgileri" yayınlayıp olayı hem olabildiğince "aydınlatma" şerefini üstleniyor, hem de anlatımıyla sorunu "ilk üç kurşuna" indirgeyor. Sorun bu üç kurşunu atan ve belki de ona emir veren bir ya da birkaç kişiyi yargılayıp, bu olayın "Türkiye tarihinde kara leke" kalmasını engelleyivermektir.

Yeni Gündem ise olayı görünüşte daha sol bir havada veriyor. Demirel'in Kemal Türkler'e cani diyen sözlerini aktarıyor. Ecevit'in Özel Harp Dairesi'nden kuşkulandığını ve başbakanlığı sırasında olayın unutulduğunu anlatıyor. Ama sonunda "iki başbakanın da gücünü aşan" bir olay resmi çizerek iki başbakanı da sorumluluktan temizliyor. Hatta ITT'nin oteline gelen bir yabancı kafileden söz ederek başbakanların gücünü aşanın ABD olabileceği düşüncesi bile uyandırılıyor.

Böylece *Yeni Gündem, Nokta*'dan farklı olarak sistemi suçlamış oluyor ama Türk sistemini değil, Amerikan sistemini. Bütün solluk(!) burada. Hatta Türk adaleti failleri bulmak için harekete de geçmiş, ama...

Türkiye burjuvazisi geçmişteki bütün suçlarını kişilere, rastlantılara, hatta ABD'nin şirketlerine vb. atıp kendini günahlardan sıyıracağını sanıyorsa, gerçekten aldanıyor. Bu gibi aldatmacalar, gerçeklerin doğru yorumuna dayalı siyaset yürütenlerin olmadığı, burjuvazi-oportünizm işbirliğinin karşıt seda bulmadığı ülkelerde geçerli olabilir. Türkiye burjuvazisinin suçlarını ancak devrim temizleyebilir.

S. Günbudak

Tertipçi mi hain mi?

1 Mayıs 1977'yi konu alan *Yeni Gündem*'de bir de Murat Belge'nin yazısı var.

"Tertipçi ve 'hain' " başlıklı bu yazıda Belge, "tertipçi"nin solu sağa, "hain"in ise solun birbirine suçlama yaparken kullandığı sıfatlar olduğunu söylüyor. Konu 1 Mayıs 1977'ye ilişkin geliyor.

Tertipler ve ihanetler yalnızca fiziksel olaylara ilişkin yapılmaz. Yığınların bilincine yönelik tertipler ve ihanetler de vardır. Hatta, sivil toplumcu Murat Belge'nin çok iyi bildiği gibi, bilince yönelik tertip ve ihanetler öteki türün başarısında belirleyicidir, anahtardır. Sınıf savaşının özü ideolojiktir.

Bu açıdan bakınca soru şudur: Murat Belge'nin anlayışı tertipçi mi, hain mi? Bize kalırsa bu anlayış hainliği geride bıraktı, tertipçiliğe yelken açtı. Bu süreçte dönemeç noktası ise *Yeni Gündem*'in içeriğiyle ve biçimiyle tam anlamıyla magazinleşmesi oldu. Artık Murat Belge'nin anlayışı yığınların bilincine karşı tertip yapmaya yönelmiştir.

Murat Belge'ye göre Türkiye'de politika asık yüzlüymüş. Bu nedenle 1 Mayıs 1977, bir hesaplaşma günü olarak algılanmış. Üstelik uzaktaki değil yakındaki düşmanla, yani sol içinde. Tertip de "görünüşe bakılırsa" varmış!

Türkiye devrimi, politikası asık yüzlü olduğundan değil, oportünizm işi güvercine, çiçeğe boğduğundan yenildi. 1977 koşullarında 1 Mayıs hesaplaşma günü değil de ne olarak algılanacaktı? Belge, sol içinde kavga olmasın havalarında, uzaktaki düşmanla bile hesaplaşmaya karşı. Üstelik dilinin altındaki bakla da, neredeyse 1 Mayıs 1977'deki olaydan solun sorumlu olduğudur.

Belge, 1 Mayıs 1977 "CHP dışında solun bir *siyasi olgunluğu* olmadığını kanıtlamıştı" diyor. Sol o tarihlerde tabii ki CHP gibi bir siyasi olgunluğa sahip olmayacaktı. Birçok olayı daha yeni yaşıyor, yeni öğreniyordu. Murat Belge böyle sosyolojik doğruları, solun asıl bugünkü siyasal olgunluğunu olduğundan geri göstermek için kullanıyor.

Nitekim ona göre 1977'de bir depolitizasyon başlamış ki, hâlâ sürüyor. Yani Türkiye siyasal saati sanki 1977'de durmuş. Sanki işçi sınıfı, yığınlar, sol, yıllar boyunca yaşadığı türlü çeşitli siyasal olayları hiç değerlendirmedi, bunlardan dersler çıkarıp, ilerlemedi! Gerçekte tam tersi, hem de büyük bir şiddetle olduğu için ve burjuvazi bugün ulaşılan düzeyden ölesiye korktuğu için Murat Belge böyle konuşuyor. Onun yardımına koşuyor.

Böyle konuşabilmek, burjuvazinin yardımına koşabilmek için Murat Belge geçmişteki verileri, gerçekleri de çarpıtıyor. Kitleler, 1 Mayıs 1977'deki saldırı olayının tertip olduğuna inanabilselermiş, sonuç depolitizasyon değil daha coşkulu bir mücadele azmi olurmuş!

1 Mayıs 1977'nin sonucu zaten depolitizasyon değil daha coşkulu mücadele azmi oldu. Bu azmi yolundan çıkarmak, tüketmek, yanlış yollara akıtmak için oportünizm damla damla ter döktü. Türkiye devrimini "1 Mayıs 1977'nin tertip olmadığı kuşkusu" değil, oportünizm yenilgiye götürdü.

Murat Belge yalnızca burjuvazinin değil, oportünizmin de yardımına koşuyor. Ancak bu yoldan yalnızca kendi siyasal kimliğini belgelemiş oluyor.

Kalpazanlığa son

Oportünistler, hem de komünistlerin kavramlarını, Marks'tan alıntıları kullanarak "hem toplumda hem parti içinde aktif yığın demokrasisi istiyoruz" derler.

Hasan Komser

Kayboluş Yolu'nda Özgür Candan imzalı bir yazı, Yürükoğlu yoldaşımızın *Örgüt ve Örgütçü* kitabını "eleştiriyor". Üç yönden "eleştiri" var:

1. Kaynakça "sorunu".
2. Bürokrasi konusu.
3. Parti anlayışı.

Yazının yarısı kaynakça "sorunu"na ayrılmış Burada hem yanlış bilgilendirme, hem de yanlış bir anlayış var. Bürokrasi konusundaki "eleştiri" ise yamalı bir bohça. Bürokrasi konusunda getirilen göstermelik "eleştiri" ve kaynakçalar konusunda koparılan yaygara, reformcu parti anlayışlarını örtbas etmeye, ona siper olmaya yöneliktir.

1. Önce kaynakça "sorunu"

Kaynakça, alıntı kullanma üzerine şöyle bir genel geçer kural vardır: Eğer yazarın görüşlerini aynen yansıtmak amacıyla, yararlandığın kaynaktan, aynı cümlelerle aktarma yaparsan, bu alıntıdır ve kaynağını sayfa numarasıyla belirtmek zorundasındır. Eğer genel olarak başka bir kitaptan fikirler almışsan, doğrusunu yanlışını, eksiğini fazlasını süzerek, kendi cümlelerinle, kendi yazdığın yazının içeriğine oturtarak kullanmışsan, yararlanılan kaynaklar listesinde kaynağın adını gösterirsin ama alıntı olarak kullanmak zorunluluğu olamaz.

Kayboluş Yolu'nun yazarı şöyle diyor: "Kitabın 10. ve 40. sayfaları arasındaki örgüt teorileri başlıklı bölümün tüm sistematiği, konu başlıkları, temel tanımları ve fikirleri sırasıyla ve hiç değiştirilmeden bir ansiklopediden alınmıştır." Bundan sonra arka sayfada da *Encyclopedia Britannica*'da bürokrasi bölümünün alt başlıkları veriliyor.

Bir kez, kullanılan kaynakça *Encyclopedia Britannica* değil, Mouzelis'in kaynakçada adı verilmiş olan, *Örgüt ve Bürokrasi* adlı kitabıdır. Ansiklopedi de bu kitaptan yararlanmış olsa gerek. Bu kitapta da sistematik, konu başlıkları, bu teorileri tanımlayan fikirler *Örgüt ve Örgütçü* kitabı ile aynıdır. Bunda ne var? Bunların ille de değişik olmasını hangi aklı başında insan bekleyebilir? Örgüt teorileri konusunda bellibaşlı teoriler, bunların klasifikasyonu, alt başlıkları, getirdikleri fikirler beş aşağı, beş yukarı bellidir, başka birşey nasıl beklenebilir? Ciddi bir çalışmada bu ne kadar değişik olabilir? Örneğin kimse çıkıp da dünya tarihinin, bilinen ilkel toplum, köleci toplum, feodalizm vb. dışında bir sınıflandırmasını yapabilir mi? Örgüt teorileri konusunda da bugüne kadarki okullar, bunların getirdiği yanaşımlar bellidir. Savunma olarak söylemiyorum. Zaten savunma gerektiren bir durum yok. Kaynağın adı kaynakçada verilmiştir. *Kayboluş Yolu*'nun yazarı ya bilinçli bir çarpıtma yapıyor, ya da eleştirmeye kalktığı konudaki bilgisi yalnızca *Britanya Ansiklopedisi* ile sınırlıdır.

Yazar, kitabın "İyi Örgütçü Örgütü ve İnsanı Geliştirendir" başlıklı son bölümünde de, *Bir Dakikalık Yönetici* adlı kitabın kullanıldığını" kamuoyu önünde açıkça iddia (!!?) ediyor ve bundan dolayı yoldaşımızı "kalpazanlıkla" suçluyor. Böyle sansasyonel lafların ne anlamı var? Bu kitaptan yararlanıldığı ne gizli saklıdır, ne de ayıp, yasak birşeydir. Bu kitabın adı zaten kaynakçada yazılıdır. Tüm bu söylenenlerin altında iğrenç bir mülkiyet duygusu yatıyor. Ya senin "orijinal fikirlerin" ya da fikirler başkasına ait.

Başka kaynakçalardan fikir kullanımı konusunda Marks, Engels, Lenin'den epey örnek var. İki tane çarpıcı örnek verelim:

Birincisi, Engels'in *Ailenin Özel Mülkiyetin Devletin Kökeni* kitabı Morgan'ın *Ancient Society* kitabını temel almıştır. Engels'in ilkel toplumların tarihine ilişkin olarak verdiği klasifikasyon, kullandığı temel kavramlar ve hatta ulaştığı bazı sonuçlar bu kitaptandır. Engels kullandığı kaynakçayı belirtmiştir.

İkincisi, Lenin, *Emperyalizm* kitabında, 500'e yakın kaynak kullanmıştır. Ancak bunlardan belirleyici olan yirmi, yirmibeş tanesinin adını vermiştir.

Demek ki yazarın anlayışına göre Engels de, Lenin de birer kalpazan!

Yazara göre, komünist partisinin de, proletaryanın devleti için öngördüğümüz demokratik ilkeler doğrultusunda örgütlenmesi gerekir. Yazar bunun Lenin'in fikri olduğunu söylüyor! Asıl kalpazanlık Lenin'e ait olmayan fikirleri onunmuş gibi göstermek değil midir? Yazar bu fikrin kaynağını neden vermiyor?

Allah saptırmasın! Yazar bu kaynakça "sorunu"nu yazarken kendi kendine iyice ajite olmuş, önüne gelen herşeye saldırmaya başlamış:

"Aslında *İşçinin Sesi*'nin tüm ideolojik faaliyetinde dil bilmenin avantajlarından yararlanarak Türkiye'de az bilinen kaynaklardan aktarmalar yapmak yol olmuştur. 'İdeolojik önderlik' savlarının yaldızını kaldırınca ortaya çıkan ideolojik hırsızlık ve aktarmacılıktır" (abç)

Oysa örneğin bunun bir üstündeki paragrafta yazar, *Bir Dakikalık Menejer* adlı kitabın Türkiye'de bir gazetede seri olarak yayınlandığını yazıyor. Bunu unutup, hemen altında çelişen sözler etmiş.

İşçinin Sesi'nin getirdiği dünya devrimi, tek dünya pazarı, devrimci merkez, vb. gibi birçok fikir Marks, Engels ve Lenin'in unutturulmaya çalışılan fikirleridir. Bu mu "ideolojik hırsızlık", "aktarmacılık"? Eğer buysa, biz "ideolojik hırsız ve aktarmacıyız. Türkiye'nin somutu ile ilgili devrimci durum, faşizm, faşizmin çözülüşü, Türkiye'nin emperyalistleşme çabaları, finans kapitalin varlığı vb. konuların, yazarın tiksindirici deyimiyle nereden "çalınmış" olduğu ise yazıda açıklanmıyor!

"Bu yöntemi izleyen birinin doğruya ulaşması çok uzak bir olasılıktır" diyor yazar. Bu, "getirdiğiniz fikirler yanlıştır. Lenin yanlıştır, Marks, Engels yanlıştır" anlamı taşır. Zaten kaynakçayı bu kadar sorun edinmek de bir gariplik taşıyor.

Peki kardeşim, kaynakça filan bir yana sen *Örgüt ve Örgütçü* kitabının kaynaklar açısından konu edilen bölümlerinde getirilen görüşlere karşı mısın, değil misin? İşin özü budur ama bu konuda bir yanıta yazının hiçbir yerinde raslayamadık. Kaynak kullanımı açısından, şu kitapla aynı, bu kitapla aynı diye *haksız yere* bunca yaygara koparılıyor. Ama aynı görüşlerin eleştirisi yapılmayınca ortaya çıkıyor ki ya kendi görüşleri de aynı, ya da işin özü yazarı pek ilgilendirmiyor.

2. Bürokrasi konusu

Yazının başında dediğimiz gibi bu bölüm bir yamalı bohçadır, göstermelik bir "eleştiri"dir. Eleştiri diye getirdiği üç nokta şunlar.

a. Bürokrasinin komünizme dek sürmeyeceği.

b. Bürokrasinin bir örgüt biçimi olmadığı.

c. Seçimle gelen yönetim organları da bürokrasi kavramına girebilir.

Yazar, bürokrasi konusunda hem bizim dediklerimizi, hem de kendisinin dediklerini pek iyi anlamamış. Marks ve Lenin'den verdiği alıntılar kendi gösterdiği bir noktayla çelişiyor. Alıntılarda bizim dediklerimize ters birşey yok. Hatta alıntılardan biri zaten kitapta da kullanılıyor. Bir de Marks'ın bir alıntısı tam anlamıyla tersyüz edilmiş.

a. Yazarımız bürokrasi ve parti konularındaki eleştirilerini "bazı sonuçları olduğu gibi aktarmak ve yanlarına küçük notlar düşmek" şeklinde yapacağını söylüyor. Bundan sonra, kitaptan bir alıntıyla ilgili olarak şöyle diyor: "... Demek ki 'örgütsel anlamda da bürokrasi komünizme dek sürecektir' deniyor." Arkasından hiç "not" düşülmemiş. Bunu herhalde yazar bu sonuca karşı diye anlayacağız.

Yoldaşımız "Örgüt Konusunda 8 Soru" yazısında bunu yeterince açmış. Oradan okuyalım:

"Bürokrasi katmanının varlığı sınıfların varlığıyla bağlıdır. Bürokrasiye gereksinim, devletin varlığından, devletin varolma gereksinimi de sınıfların varlığından kaynaklanır. Bu nedenle, sosyalizm dediğimiz komünizmin ilk aşamasında da bürokrasi varolacaktır, bu kez işçi sınıfının emrinde çalışan bir katman olarak kalacaktır. Komünizmde yok olacaktır, çünkü devlet yok olacaktır, sınıflar yok olacak..."

"Bakın Lenin, *Devlet ve Devrim*'de bu konuda ne diyor:

" 'Bürokrasiyi bir anda, her yerde ve tümüyle ortadan kaldırmak söz konusu olamaz. Bu ütopyadır. Fakat eski bürokratik mekanizmayı bir anda *parçalamak* ve tüm bürokrasinin giderek kaldırılmasını mümkün kılacak bir yenisini derhal kurmaya başlamak — bu bir ütopya *değildir.*' (Lenin, *Toplum Yapıtlar*, İngilizce basım, c.25, s.321)"

Kayboluş Yolu yazarı bürokrasinin komünizme dek süreceği sonucuna sessizce karşı çıktıktan sonra, yazısının biraz ilerisinde Lenin'den bir alıntı vermiş: "...Toplumsal işbölümünün doğal sonucu olarak, 'modern toplumda iktidarı elinde tutan özel bir katman'..." Eğer yazar hem toplum komünizme ulaşmadan bürokrasinin kalkacağını, hem de aynı zamanda bürokrasinin toplumsal işbölümünün sonucu olduğunu düşünüyorsa, ya komünizm anlayışında bir bozukluk vardır ya da ne dediğini bilmiyor. Toplumsal işbölümü kalkmadan bürokrasi nasıl kalkacak? Yoksa komünizm toplumsal işbölümü kalkmadan da olabiliyor mu?

b. Bir kez yazar eleştirmeye kalktığı kitabı düzgün okumamış. Eğer okusaydı şu dediğinin cevabını bulurdu:

"Ayrıca bürokrasi eşittir örgüt genellemesi bir başka açıdan daha yanlıştır. Birçok durumda bürokrasi daha genel bir bütün olan örgütün özel bir parçasıdır."

Kitapta ise şöyle deniyor:

"Bürokrasi kavramı örgütü bir bütün olarak mı anlatır, yoksa yalnızca örgütün yönetsel aygıtını mı anlatır? Bu konuda çeşitli zorluklar vardır. Duruma göre bürokrasi kavramı ikisini de anlatır biçimde ele alınabilir."

c. Leninizm diye mangalda kül bırakmayıp, sonra da Lenin'le çelişkiye düşmeye bir örnek başta vermiştik. Bir örnek de bu konuda var.

Kitapta kullanılan ve yazarın da katılıyor göründüğü Lenin alıntısı aynen şöyle: "Hakim ve devlet görevlilerinin seçim olmadan işbaşına gelmeleri anlamındaki militarist ve bürokratik gelenek." Yani hakim ve devlet görevlilerinin seçimle gelmemeleri bürokrasinin bir geleneğidir, bürokratik işleyişte genellikle seçim olmaz. Bu başka nasıl anlaşılabilir? Lenin böyle diyor ama bu bizim yazarımızı pek ilgilendirmiyor. O, bir alt paragrafta, "ister devlet düzeyinde, ister parti düzeyinde olsun seçimle gelmiş yönetim organları da, işlevleri kavrama uygunsa bürokrasidir" diyor.

Hem Lenin'in dediğine katılıyormuş gibi alıntı ver, hem de hemen altında tam tersini söyle. Bu köylü kurnazlığıdır.

Seçimle gelen yönetim organlarında da *"bürokratik"* hastalıklar olabilir ama bu organlar "bürokrasi" değildir. Yazar *İşçinin Sesi*'ni yazının başında yaptığı gibi bürokratik olmakla suçlayabilmek için uydurma bir kılıf aramış. Hareket noktası bu olunca Marksizme de, sağduyuya da ters düşmüş.

Seçimle seçilen organa "bürokrasi" denmez. Hatta seçim, "bürokratik hastalıklara" karşı da önemli bir önlemdir. Komün bürokratizme karşı etkin iki önlem getiriyor. Bunlardan biri seçimdir:

"Devletin ve devlet organlarının toplumun hizmetçiliğinden efendisi haline dönüşmesi karşısında — tüm önceki devletlerde kaçınılmaz bir dönüşüm — komün şaşmaz iki yol kullandı. Birincisi, idare, yargı ve eğitimle ilgili bütün mevkileri, aynı seçmenlerin her zaman için geri çağırma hakkı saklı kalmak üzere, ilgili herkesin eşit oy hakkı temelinde yapılan seçim yoluyla doldurdu." (Karl Marks, Fransa'da İç Savaş", Marks-Engels. *Seçme Yapıtlar*, üç ciltlik İngilizce basım, c.II, s.188)

Marks ve komün bürokratizm konusunu herhalde bizim yazarımız kadar iyi anlamamış ki seçimle bürokratizmin önüne etkin bir engel getirilebileceğini düşünmüşler.

Tüm bu saçmalıklardan, çelişki yumaklarından sonra bir de yazar demez mi:

"Bürokrasinin, özellikle marksistler açısından önemli ikinci anlamı ise, *toplum* ya da örgütün *kendi ortak çıkarlarını gözetmek* için oluşturduğu organların zamanla 'kendi özel çıkarlarına hizmet ederek toplumun hizmetkarı olmaktan çıkıp onun efendileri durumuna dönüşmeleri'dir." (Marks, "Fransa'da İç Savaş") (abç)

Alıntı eksik ve Marks'ın kullandığının dışında bir anlam yüklenerek verilmiş. Alıntı şöyle:

"Önceki devletin karakteristik özelliği ne olmuştu? Toplum, ortak çıkarlarını gözetmesi için köken olarak basit işbölümü yoluyla, kendi öz organlarını yarattı. Ama tepesinde devlet gücü bulunan bu organlar, zaman süreci içinde, kendi çıkarlarının peşinde, kendilerini toplumun hizmetçisinden toplumun efendisi durumuna dönüştürdüler." (Karl Marks, "Fransa'da İç Savaş", *agy*, s.187)

Marks burada bürokrasinin anlamından bahsetmiyor, devletin çıkışını ve dönüşümünü anlatıyor. Bürokrasi, yazarın Marks'a atfettiği gibi, "toplumun ortak çıkarını gözetmek" için oluşturulup zamanla toplumun efendisi durumuna dönüşmemiştir. Tam tersine, toplu-

Oysa komünistler bilir ki, topluma önerdikleri, devrim sonrası demokrasi başkadır,* bunları yapabilmek için *nasıl bir komünist partisi olunacağı başka!

mun sınıflara bölünmüşlüğünden doğmuştur, bir sınıfın diğerini baskı altında tutarak yönetebilmesinin aracıdır. Egemen olan sınıfın çıkarını gözetir.

Marks alıntıda ilkel toplumdaki ortak çıkardan bahsediyor. Yazar ise alıntıyı eksik vererek, bunun sınıflı toplumdaki trafik kuralları, adam öldürmenin suç olması vb. gibi "ortak çıkarlar" olduğu izlenimi uyandırıyor ve bürokrasinin bu ortak çıkarları gözetmek için oluşturulduğunu söylüyor. Bunun anlamı şudur: Bürokrasi sınıflarüstü olarak ortaya çıkmıştır ve şimdi de "toplumun efendisidir". Burjuvazi bürokrasinin yanında halt etmiş!

Kayboluş Yolu yazarı Marksizmin ABC'sine Marks'tan alıntı vererek karşı çıkıyor. Burada kalpazan lafı bile çok hafif kalır!

Yazarın Lenin'den alıntıları neden verdiğini anlamak ise güç. Alıntılardan ikisi zaten bizim dediğimizi doğruluyor, bir kitapta olan ve bürokratizmi anlatan alıntı. Bürokrasi konusundaki "eleştirler" yine kitapta olan bir fikirle bitiyor:

"Ve komünist partisi bürokratizmi yenmek için sürekli bir savaş yürütmelidir."

Bu da *Örgüt ve Örgütçü*'deki fikir.

"Bürokrasi kötüdür yerine, bürokrasinin kötü yanları demeliyiz. Bürokrasiyi kaldırmak yerine, bürokrasinin kötü yanlarına karşı savaş demeliyiz. Lenin de bir yandan bürokrasi için 'bu çağsal bir sorundur' derken, öte yanda bürokrasinin her kötü sonucuna karşı yoğun olarak savaşırken, işte bu ayrımı pratikte yapmış oluyordu. Bürokrasi-bürokratizm ayrımı."

Birinci alıntı kitabı eleştiriyor(!) Adam neyi eleştiriyor pek farkında değil. Kitabı doğru dürüst okumadan, kulaktan dolma fikirlerle "eleştirdiği" çok açık. O zaman neden "eleştirdiği" sorusu yanıt bekliyor.

3. Parti anlayışı.

İhtilal lafının bu kadar çok geçtiği bir derginin tam demokratik komünist partisi tezini savunması kimseyi şaşırtmasın. Tutarsızlık *Kayboluş Yolu*'nun temel ilkesidir.

Marksizm kalpazanı yazarımız *İşçinin Sesi*'nin, "merkezi-yetçi", "yukarıdan aşağı bir parti" olduğu için ve "tam" demokratik olmadığı için "Marksist örgüt kavramından kesin" koptuğunu söylüyor. Kendi önerdiği komünist partisi ise, "Paris komünü tipinde bir devleti öngörür ve o tipte örgütlenir".

Yazarın *İşçinin Sesi* hakkında dedikleri doğru. Ama kimin "Marksist örgüt kavramından kesin koptuğunu," kimin Marksist örgüt kavramına sıkı sıkıya bağlı olduğunu Lenin'den görelim:

"Demokrasiye *karşı* bürokrasi gerçekte özerkliğe karşı merkeziyetçiliktir. Bu oportünist Sosyal-Demokrasinin (Oportünistlerin — *İ.S.)* örgütsel ilkesine karşı devrimci Sosyal-Demokrasinin (Komünizmin — *İ.S.)* örgütsel ilkesidir. Oportünist Sosyal-Demokrasi (Oportünistler — *İ.S.)* aşağıdan yukarı örgütlenmeye çalışır ve bu yüzden olabilen her yerde ve olabildiğince özerkliği, "demokrasi"yi savunur ki bu da, (işgüzarlar tarafından) anarşizm noktasına vardırılır. Devrimci Sosyal-Demokrasi (Komünistler — *İ.S.)* yukarıdan aşağıya örgütlenmeye çalışır ve parçalara göre merkezin haklarının ve güçlerinin arttırılmasını savunur." (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.7, s.394)

"Martof'un temel görüşü, partiye kendi kendine üyelikle aşağıdan yukarıya örgütlenmeyi savunmak 'sahte demokrasidir'. Benim görüşüm, partinin yukarıdan aşağıya örgütlenmesini, parti kongresinden, tek tek parti örgütlerine doğru örgütlenmeyi savunduğum için 'bürokratik'ti... Bu yol (Martof'un yolu — *İ.S.)* yalnızca oportünizme ve anarşizme götürür." (Lenin, *agy,* c.7, s.403)

"Bolşevikler gizli çalışma koşullarında partinin tam demokratikleşmesinin olanaksız olduğunu, bu koşullarda 'seçim ilkesi'nin salt bir sözcükten öte geçemeyeceğini defalarca söylediler... Ama biz Bolşevikler, yeni koşullarda, siyasal özgürlüklerin kazanıldığı koşullarda seçim ilkesini benimsemenin gerekliliğini vurguladık." (Lenin, *agy,* c.10, s.29)

Lenin, "gizlilik koşullarında kazanılmayacak olanı söz vermek demagojidir" diyor. (Lenin, *agy,* c.8, s.196)

"Burada açıklanan örgüt üzerine görüşler ' demokratik ilke 'yle çelişiyor diye bir itiraz yükselebilir... Ve ancak yurt dışındaki bir örgüt (Yurt dışındaki Rus Sosyal Demokratlar Birliği) kendi yazı kuruluna aşağıdaki gibi bir yönerge verebilirdi.

" 'Örgütsel ilke. 'Sosyal-Demokrasinin başarılı gelişmesini ve birleşmesini sağlamak için parti örgütünün geniş demokratik ilkesi vurgulanmalı, geliştirilmeli ve bunun için kavga verilmeli. Bu partimiz saflarında kendini açığa vuran anti-demokratik eğilimler karşısında özellikle gereklidir.

"... Herhalde herkes kabul eder ki 'geniş demokratik ilke' şu iki koşulu öngörür: Birincisi tam olarak açıklık ve ikincisi tüm görevlere seçim. Açıklık olmadan, hatta sadece örgüt üyeliğine kısıtlı bir açıklık da değil, demokrasiden bahsetmek saçmalıktır... Hiçkimse kendi üyeleri dışında herkesten gizli bir örgüte demokratik demez. Öyleyse bu ilkenin temel koşulu gizli bir örgüt tarafından yerine getirilemediği bir durumda *'geniş* demokratik ilke' fikrini öne sürmenin yararı nedir? 'Geniş ilke' kendini sadece büyük ama boş bir deyim olarak yansıtıyor. Dahası, örgütsel olarak zamanın acil görevlerinin hiç anlaşılmamış olduğunu gösteriyor... Ve hayatın 'gerçeklerini iyi sezdiklerini' abartarak söyleyen kişiler, böyle bir durumda, kesin bir gizliliğe ve üyelerin seçiminde en sıkılığı (bunun sonucu daha kısıtlı) değil, ama *'geniş* demokratik ilke'yi *ileri sürüyorlar!* Buna hedef şaşırtma denir.

"Durum demokrasinin ikinci özelliği açısından yani seçim ilkesi açısından da daha iyi değildir. Politik olarak serbest ülkelerde bu koşul veridir. Tüm politik arena, bir tiyatro sahnesinin seyirciye açık olduğu gibi halka açık olduğu için, bu kabul etme veya etmeme, destek ya da muhalefet, halka açık toplantılar ve basın yoluyla herkes tarafından bilinir. Herkes bilir ki belli bir politik şahıs böyle bir şekilde başladı, şöyle bir evrim geçirdi, zor bir durumda şöyle davrandı, ve şöyle özellikleri vardır: Sonuçta *tüm* parti üyeleri, tüm bilgilere sahip bir durumda, bu şahsı herhangi bir parti görevine seçebilirler veya seçmeyi reddedebilirler. Parti adamının politik alandaki her davranışı üzeindeki genel kontrol (kelimenin tam anlamıyla), 'en sağlıklının ayakta kalması'nı besleyen, otomatik olarak işleyen bir mekanizmayı getirir. Tam açıklık, seçim ve genel kontrol ile 'doğal seleksiyon', son analizde her politik şahsın 'kendi layık yerinde' olmasını ve kendi gücü ve yetenekleriyle en iyi yapabileceği işi yapmasını, kendi yanlışlarının etkisini üzerinde hissetmesini, ve yanlışları görme ve yanlışlardan kaçınma yeteneğini tüm dünyanın önünde ispatlamasını sağlar." (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.5, s.477-78)

Yazar *İşçinin Sesi*'ni demokratik olmamakla suçluyor, ama bu konuda Marks'ın, Lenin'in ne dediğine değinmiyor. Kalpazanlığa son. Oportünist görüşlerine Marks'ı, Lenin'i kalkan ediyor ve yavuz hırsız misali bizi Marksist örgüt kavramından kesin kopmakla suçluyor.

TKP programının 80. sayfasında şöyle diyoruz:

"TKP demokratik merkeziyetçilik ilkesini benimser. Savaşmak isteyenler için demokratikliğini zamana, yere, yaptığı işe uygun olarak biçimlendiren merkeziyetçi ve demir disiplinli örgütlenme gerekir."

R. Yürükoğlu yoldaş "Örgüt Konusunda 8 Soru" adlı yazısında demokrasi, merkeziyetçilik, bürokrasi, özerklik konusunda kafa karıştırmaya çalışanlar için şunu söylüyor:

"Bu tartışma eğer namuslu ve tutarlı bir biçimde yürüyecekse, birincisi, 'atama mı, seçim mi?' üzerine olmalıdır. Ve tüm o demokrasi budalaları, Türkiye gibi bir ülkede illegal bir partinin organlarını nasıl seçimle oluşturabileceğini yalnız bize de değil, ileri işçilere anlatmalıdırlar. Oportünistlere bunu sorduğun zaman kirpi gibi büzüşmeye başlarlar. Soyut entellektüellik, demokrasi, özgürlük falan kolaydır. Demokrasiyi seçimle eşitlemeyin diye kısık sesle söylemek kolaydır. Ölçüyü açıkça Lenin veriyor, biçimsel demokrasi seçimdir diyor. Biz de onu tartışıyoruz, tüzüğe, programa yazılacak haklardan söz ediyoruz. Kardeşim sen seçim mi istiyorsun bugün? Yok, şudur da budur da... Bu tartışmada komünisti oportünistten ayıran birinci anahtar budur.

"Bu tartışma namuslu ve tutarlı biçimde yürüyecekse, ikincisi, 'monolitiklik mi, parti çoğunluğuna (kongreye, programa, tüzüğe, MK kararlarına) ters görüşlere özgürlük mü?' üzerine olmalıdır. Kalıcı bir komünist partisi yapısı olarak nasıl bir kurumlaşma istiyoruz? Bu tartışmada komünisti oportünistten ayıran anahtar budur.

"Parti içi demokrasi-bürokrasi tartışmaları bu iki nokta üzerine oturursa anlamlı olur, dürüst olur, herkes yolunu kolayca bulur. Sorun bu denli basittir. Atama mı, seçim mi? Monolitiklik mi, partiye ters görüşlere özgürlük mü? Azınlığı çoğunluğu dikkate almadan süregelen bir tartışma mı, fraksiyonlara özgürlük mü?" *(İşçinin Sesi,* sayı:300)

Bizim parti anlayışımız böyle. Lenin'e ters düşen kim? Yazar Lenin'i böyle çarpıtıp kendi görüşlerini Leninizm gibi göstereceğine, Lenin yanlışmış dese daha namuslu olurdu. Ama namuslu bir mücadele yürütmek böyle kalpazanların harcı değil.

Lenin'den alıntılar demokrasi konusunda gereken cevabı veriyor. Yalnız geriye bir soru kalıyor. Acaba biz Türkiye ortamının elverdiğinin gerisinde bir demokrasi mi uyguluyoruz? Katılım, denetleme biz de hiç mi yok?

Türkiye devrimci hareketinde son altı yılda hangi örgüt üç konferans, bir kongre, bir Avrupa parti örgüt yöneticileriyle genişletilmiş EK toplamıştır? Bunlar katılım, denetleme değil mi? Hangi örgüt kendi üyelerine bu kadar sık danışmış ve üyelerinin denetiminden korkmamıştır? Hangi örgüt yeni görüşleri herkese açık toplantılarda en ince ayrıntıya kadar tartışmış ve herkesin katkısıyla geliştirmiştir?

Diğer örgütlerden bir farkımız da, biz şunu açıkça söylüyoruz:

"İllegal bir partide, hele bir dönemeç dönülürken, demokratik işleyiş son derece sınırlı olmalıdır.

"Partimiz safları dışında yaygınlaşan oportünist görüşler işte tam bu noktada demagoji yapmakta ve mümkün olmayanı vaat ederek kafa karıştırmaya çalışmaktadır. Kongremiz bu demagojilere şiddetle karşı çıkar. Gizlilik temelinde örgütlenen parti çalışmalarında merkeziyetçiliğin önde olduğunu, demokratikliğin hiçbir zaman tam uygulanamayacağını vurgular.

"Kongremiz, buna karşılık, siyasal özgürlüklerin kazanılmasıyla birlikte, partimizde seçim ve açıklığa dayanan demokrasinin *geneliyle* uygulanabileceğini belirtir" *(5(1). Kongre Belgeler,* s.62-63)

Yavuz hırsızın önerdiği parti modeline gelelim.

İşçi sınıfı partisi Paris Komünü tipinde bir devleti öngörür. İşçi sınıfı sendika, dernek vb. gibi sınıf örgütlerinde de kendi kuracağı devlette de Paris Komünü tipinde örgütlenecektir. Buradan çıkarak sınıfın öncü partisinin de bu şekilde örgütlenmesi gerektiğini söylemek sınıfla partiyi karıştırmaktır. Yine Lenin'den görelim:

"İşçi sınıfının öncü partisi olarak parti tüm sınıfla karıştırılmamalıdır. Ve Akselrod yoldaş bu karışıklığın suçlusudur (ki bu bizim oportünist ekonomizmin karakteristiğidir)... İkinci olarak nasıl, hangi mantıkla, bizim bir sınıfın partisi oluşumuz şu sonucu haklı çıkarabilir: Partiye *üye* olanlarla kendilerini partiye *bağlı* görenler arasında bir ayırım gereksizdir. Tam tersine, bilinç derecesinde, eylemlilikte bir fark olduğu için partiye yakınlık derecesinde bir ayırım yapılmalıdır. Biz bir sınıfın partisiyiz ve bu yüzden *hemen hemen tüm sınıf* (ve savaş ve iç savaş zamanlarında tüm sınıf) partinin liderliğinde hareket etmeli ve partiye mümkün olduğunca yakından bağlanmalı. Ama tüm sınıfın veya hemen hemen tüm sınıfın, kapitalizm altında, öncüsünün, Sosyal-Demokrat (Komünist — *İ.S.)* partinin bilincine ve eylemliliğine ulaşabileceğini düşünmek Manilovizm ve 'kuyrukçuluktur'. Hiçbir aklı başında Sosyal-Demokrat (Komünist — *İ.S.)* kapitalizm altında sendikal örgütlerin (ki bunlar daha ilkel ve geri kesimlerin daha iyi anlayabileceği örgütlerdir) bile tüm veya hemen hemen tüm işçi sınıfını kapsamaktan aciz oldukları konusunda kuşkuya düşmemiştir. Öncü ve ona eğilimli tüm yığının arasındaki farkı unutmak, öncünün daha geniş kesimleri kendi ileri düzeyine yükseltmeye yönelik sürekli görevini unutmak, kendini aldatmak ve önümüzdeki görevlerin büyüklüğüne gözlerini kapatmak ve bu görevleri daraltmaktır." (Lenin, *agy,* c.1, s.319-320)

Ve Yürükoğlu yoldaş, yine aynı yazısında şöyle diyor:

"Bu denli basit, ama oportünistler hiçbir zaman böyle açıkça koymazlar. Hatta komünistlerin kavramlarını kullanarak, "hem toplumda, hem parti içinde aktif yığın demokrasisi istiyoruz" derler. Ama bir daha söyleyeyim tüm tartışmaların altındaki iki nokta budur. Topluma önerdiğimiz, devrimden sonra getireceğimiz demokrasi başka, bunları yapabilmek için nasıl bir komünist partisi olacağı sorusu başkadır. Toplumla komünist partisini karıştıran mantık döner sonra proletarya diktatörlüğüyle komünist partisi diktatörlüğünü karıştırır."

Yazarın getirdiği tüm oportünist görüşler bize yakın geçmişte yakından tanıdığımız bir Bizans entrikacısının görüşlerini hatırlatıyor.

Son günlerde ırkçı rejimin ANC'yi bölme çabaları yoğunlaştı

Devrim hareketini bölme çabaları sonuçsuz kalacak

Güney Afrika halkı, yalnızca açık karşı-devrimcilere karşı değil, halk dostu görünüp devrim hareketini barışçıl yollara, burjuva sınırlara hapsetmeye çalışan "toplumsal barışçılara" karşı da savaşmak zorundadır. Devrimin utkusu buradan geçiyor.

Güney Afrika işçi sınıfı 1 Mayıs'ta şahlandı. Johannesburg, Pretoria, Cape Town, Batı Transvaal, Doğu Londra ve Port Elizabeth gibi endüstri şehirlerindeki işçilerin tamamı, ülke çapında da işçilerin yüzde 70'i 1 Mayıs'ta işi bıraktı. İşçi yataklarında büyük gösteriler düzenlendi. 1 Mayıs'a işçilerin yanı sıra geniş emekçi yığınlar da katıldı. Okullar tamemen boşaldı. Öğretmenlerin yanı sıra öğrenciler de 1 Mayıs'ı kutladı. Güney Afrika 1 Mayıs'ta tarihinin en büyük gösterisini yaşadı.

İşçi sınıfının 1 Mayıs'ı kutladığı günlerde İngiliz Uluslar Topluluğu (Commonwealth) ülkelerindeki tanınmış kişilerin oluşturduğu bir "seçkin kişiler heyeti", Londra'da Pretoria hükümeti temsilcileriyle bir görüşme yaptı. Bilindiği gibi bu heyet, bir süredir, "toplumsal barışı" sağlamak amacıyla taraflar arasında mekik dokuyor, ANC'yi görüşme masasına oturtmaya çalışıyor.

Güney Afrika devrimcileri görüşmelere başlamak için Mandela dahil tüm siyasal tutukluların serbest bırakılmasını, ANC üzerindeki yasağın kaldırılmasını istiyorlar. Botha ise ANC silahları bırakır ve şiddete karşı olduğunu açıklarsa devrimcilerin istemlerini kabul edeceklerini söylüyor.

ANC üzerindeki yasağın kaldırılmasının ANC'nin askeri kolunu ve komünistleri kapsamayacağını belirtiyor.

Botha'nın bu sözde "afçı" tutumu doğrudan Güney Afrika devrimini boğma hedefine yöneliktir. Nitekim Botha geçtiğimiz günlerde şöyle dedi: "Tam zamanıdır. Komünizme inanmayanlar öne çıkmalı ve Güney Afrika'ya dönüp *yasal* mücadelede yerlerini almalıdır."

Botha'nın taktiği ilginçtir. Irkçı rejime karşı mücadeleyi birdenbire "yasal" ilan ediveriyor! Ancak bir tek koşul var: Güney Afrika Komünist Partisi'ne, devrime, silahlı mücadeleye karşı olmak!

Botha'nın bu karşı-devrimci taktiğini, ırkçı rejime karşı olduklarını açıklayan "toplumsal barış" yanlısı güçler de, kendi istemlerinden bağımsız olarak da olsa, desteklemiş oluyorlar.

"Teröre karşıyız" belgisiyle ortaya çıkan bu güçler devrimci terörü reddederek Botha'nın değirmenine su akıtmış oluyorlar.

"Teröre karşı toplumsal barış" belgisiyle yola çıkan "seçkin kişiler heyeti"nin Londra'da, Pretoria hükümet temsilcileriyle yaptığı görüşmeler sırasında ortalığa şöyle bir söylenti yayıldı: "Mandela, ANC üzerindeki yasağın kalkması ve siyasal tutukluların serbest bırakılması koşuluyla silahlı mücadeleyi durdurabileceklerini düşünüyor!" Bu söylentileri yayanlar, bu uğursuz düşüncelerine kanıt olarak ANC'nin son zamanlarda "görüşmeler trafiğini" yoğunlaştırmasını gösteriyorlar.

Bu söylentilerin Güney Afrika devrimini bölmeye, pasifize etmeye yönelik kasıtlı yalanlar olduğu açıktır. Nitekim ANC, Botha'nın öne sürdüğü koşulları kesinlikle kabul etmeyeceklerini açıkça belirtti. Winnie Mandela ise, Pretoria'da yaptığı 1 Mayıs konuşmasında, egemen sınıfın barışçıl yoldan iktidarı bırakmayacağını, devrimin zorunluluğunu bir kez daha vurguladı.

İster ırkçı rejim, isterse ırkçı rejimin "güleryüzlü karşıtları" eliyle yürütülsün tüm karşı-devrimci çabalar Güney Afrika halkının devrimci savaşımı karşısında etkisiz kalıyor. Burjuva basınının da itiraf etmek zorunda kaldığı gibi, ANC verdiği kararlı mücadele sayesinde hızla güçleniyor. Yalnızca siyahlar değil beyazlar arasında da üye sayısı, gücü artıyor. Protesto gösterileri, grevler her geçen gün yükseliyor.

Geçtiğimiz günlerde ANC gerillalarının, çevresinde geniş koruma önlemleri alınmış bir hastaneyi basıp yaralı yoldaşlarını kaçırmaları ırkçı rejimi kudurttu.

Bu yenilgiden sonra polis saldırıları görülmemiş boyutlar aldı. Devrimci mücadelenin kalelerinden biri olan Alexandra polis ve asker birlikleri tarafından sarıldı, ev ev arandı, yüzlerce kişi tutuklandı.

Polis artık yalnızca bir gösteriyi bastırmak amacıyla ateş etmiyor. Hastane raporlarına göre, yaralanan ve ölenler arasında kahpece arkadan vurulmuş olanların sayısı çok kabarıktır. Ayrıca polis tarafından vurulanlar arasında çocuk ve kadın sayısının artmakta olduğu bildiriliyor. Güney Afrika halkına yönelik bu saldırılar her türlü toplumsal barış fikrini kökünden dinamitliyor.

Bu arada polis, ırkçı rejime karşı mücadele eden beyazların evlerine maskeli saldırılar düzenliyor ve bu saldırılara "siyahlar tarafından" yapılmış süsü veriyor.

Irkçı rejimin siyahlarla beyazları karşı karşıya getirme, devrimi bir de bu yolla bölme çabaları da sonuçsuz kalıyor. Gazeteler, 1985 Ocak'ında askere çağrılan beyazların yüzde 40'ının askere gitmediğini, bu oranın 1986 Ocak'ında çok daha yüksek olduğunu yazıyorlar.

Beyazlar arasında ayrışma hızlı bir biçimde sürüyor. Bir bölümü Güney Afrika devrimi saflarında yerini alırken önemli bir bölümü de mal varlıklarını yok pahasına elden çıkarıp ülkeyi terkediyorlar. Irkçı rejimin manevra alanı her geçen gün daralıyor.

Güney Afrika halkı, yalnızca açık karşı-devrimcilere karşı değil, halk dostu görünüp devrim hareketini barışçıl yollara, burjuva sınırlara hapsetmeye çalışan "güleryüzlü toplumsal barışçılara" karşı da savaşmak zorundadır. Devrimin utkusu buradan geçiyor.

Ahmet Fırat

Güney Afrika'da 1 Mayıs gösterilerine milyonlarca insan katıldı.

DÜNYA HALKLARI SAVAŞIYOR

● **Paraguay** — 32 yıldan bu yana Paraguay halkını inleten General Stroessner cuntasının da suyu ısınmaya başladı. Geçtiğimiz günlerde, Paraguay 32 yıldır ilk kez zincirleme yapılan yığınsal gösterilerle, grevlerle sarsıldı.

İlk gösteriye 800 kişi katılmıştı. Bundan 8 gün sonra yapılan gösteriye ise 4000'den fazla insan katıldı. Bu gösteriyi doktorların ülke çapında gerçekleştirdikleri grev izledi. 32 yıldan sonra yapılan bu ilk grev büyük bir başarıyla sonuçlandı.

Paraguay burjuvazisi, yükselen halk muhalefeti karşısında General Stroessner diktatörlüğünden yakınmaya, demokrasiye geçişten söz etmeye başladı. ABD'nin de kırk yıllık dostu Stroessner'in "demokrasiye evrim" planını yürürlüğe koymasını istediği bildiriliyor. Planları bir parça "özgürlük" verip Paraguay halkının öfkesini yatıştırmaktır. Ama Paraguay halkının 32 yıldır biriktirdiği öfke öyle derin bir öfkedir ki göstermelik bir iki reformla yatışacağa hiç benzemiyor.

● **Güney Kore** — Güney Kore'de, Kwangju ayaklanmasının 6. yıldönümünde on binlerce öğrencinin katıldığı büyük gösteriler yapıldı.

Ülkenin 30 üniversitesinden meydanlara akan öğrenciler Chun hükümetini protesto ettiler, demokratik istemlerini yükselttiler. ABD'nin Güney Kore'den çekilmesini istediler. Gösteriler sırasında Kwangju ayaklanmasında öldürülen 200 kişinin anısına coşkulu konuşmalar yapıldı. Öğrencilerin militan gösterilerini polis engellemek istedi. Polisle öğrenciler arasında çatışmalar çıktı.

Güney Kore'de bir süredir hareketlenen, militan eylemler düzenleyen öğrenciler arasında işçi sınıfıyla bütünleşme eğilimi ağırlık kazanıyor. Çok sayıda öğrencinin öğrenimlerinin yanısıra fabrikalarda, tarlalarda iş bulup çalıştığı bildiriliyor.

Muhalefetin genel grev eylemleri hayatı felce uğratıyor

"Demokrasiye geçiş planı" yığınlara dar geliyor

Bangladeş'te 7 Mayıs günü yapılan "seçimler", Devlet Başkanı General Erşad tarafından bu ülkeye nasıl bir "demokrasi" getirildiğini bir kez daha kanıtlayan "hoş" olaylarla dolu bir seçim oldu. Ve seçimden sonra ülke daha fazla kaynamaya başladı.

Dakka'da ordu, seçim günü halkın oy kullanmasını silah zoruyla engelledi.

Bangladeş'te 7 Mayıs günü yapılan "seçimler", Devlet Başkanı General Erşad tarafından bu ülkeye nasıl bir "demokrasi" getirildiğini bir kez daha kanıtlayan "hoş" olaylarla dolu bir seçim oldu.

Dört yıl önce iktidara el koyan General Erşad bugüne kadar üç kez seçimlere gidileceğini açıklamış ancak üçünden de vazgeçmişti. Erşad dördüncü kez yapılacağına söz verdiği bu seçimlerden de vazgeçmek zorunda kalmamak için uzun süreli bir hazırlığa girişti. Genel seçimlere hazırlığın bir parçası olarak, 1985 Mayıs'ında belediye seçimleri yapıldı. Ancak bu seçimlere partiler katılmadı! Seçilmek isteyenler kişi olarak adaylıklarını koydular.

Erşad türlü oyunlarla, bu seçimlerde kendi adaylarını seçtirdi. Belediye organlarını ele geçiren adamları sayesinde güç kazanmaya başladı. Diğer partilerin etkinliklerini kırmak için çalışmaları yoğunlaştırdı. 5 ay önce de Casiye partisini kurdurdu. Artık 7 Mayıs'taki seçimlere hazırdı ve bu kez sözünden dönmedi.

Bangladeş'in ana muhalefet partisi durumunda olan Avami Lig, uzun bir süredir seçimleri boykot edeceğini söylüyordu. Ancak 7 Mayıs seçimleri öncesinde kararını değiştirdi ve içlerinde Komünist Partisi'nin de bulunduğu bazı partilerle ittifak oluşturdu. Bu partinin başında, Bangladeş'in kurucusu olarak bilinen ancak daha sonra öldürülen Şeyh Mucib-ül Rahman'ın kızı Şeyh Hasina bulunuyor.

Bangladeş'in bir başka önemli partisi Bangladeş Milliyetçi Partisi'dir. Bu partinin başında ise, öldürülen eski liderlerden Ziya-ül Rahman'ın karısı Begüm Ziya bulunuyor.

Bangladeş Milliyetçi Partisi de 7 küçük partiyle ittifak kurdu ancak sıkıyönetim kaldırılmadığı için seçimleri boykot etti.

Begüm Ziya ve müttefikleri 30 Nisan günü Dakka'da büyük bir miting düzenledi. 150 bin kişinin katıldığı mitingde halkı seçimleri boykot etmeye, orduya ise hükümete karşı ayaklanmaya çağırdı. Aynı gün Begüm Ziya ve seçimlerin boykot edilmesinden yana 37 politikacı gözaltına alındılar ancak daha sonra serbest bırakıldılar.

Begüm'ün seçim öncesi çağırdığı grev özellikle Dakka'da etkili oldu. Dükkanlar açılmadı, trafik durdu, uçak seferleri büyük gecikmelerle yapılabildi, üniversite öğrencileri gösteriler yaptı.

General Erşad 300 bin asker ve polisi grevlerin, gösterilerin üzerine sürdü. Bu güçler aynı zamanda seçimlerin güvenliğini sağlamakla da görevlendirildi.

Öte yandan basına konan sansür eylemlerin yayılmasını önlemede etkin oldu. Erşad boykot çağırmayı suç ilan etti ve bu suçu işleyenlerin 7 yıllık hapis cezasına çarptırılacaklarını açıkladı. Seçim öncesi Begüm Ziya ev hapsine alındı ve geniş tutuklamalar yapıldı.

7 Mayıs günü yapılan seçimler sıkıyönetim, 300 bin polis ve askerin "koruması" altında yapıldı. Seçim sırasında o kadar pervasızca seçim hileleri yapıldı ki gazeteler Erşad'ın Markos'u gölgede bıraktığını yazdılar. Örneğin, Batılı gözlemcilerin gözü önünde, bir çok sandık saat daha 12'yi bulmadan "seçimler sona erdi" denilerek toplandı. Gözlemciler, toplanan bu sandıklara, Erşad'ın adamlarının avuç avuç oy pusulası soktuklarına gözleriyle tanık olduklarını belirttiler.

Bunca baskı, bunca hileye rağmen Casiye partisi parlamentoda salt çoğunluk sağlayamadı. Seçim sonuçlarına göre Casiye partisi 132, Avami Lig 70, Komünist Partisi 5, Avami Lig'in müttefiki diğer partiler 20, bağımsızlar 27, diğer küçük partiler ise 15 milletvekili çıkardılar.

Seçim sonuçları kimseyi memnun etmedi. Muhalefet partileri hile yapıldığını öne sürüp seçimlerin yenilenmesini istediler.

Seçim komitesi pek "demokratik" bir karar alıp önce 100 daha sonra 36 bölgede seçimlerin yenilenmesine karar verdi. Gözlemciler bu bölgelerde Casiye partisinin az oy aldığını bildiriyorlar. Herhalde Erşad bu bölgelerde fazla hile yapamadı, seçimleri yenileyerek "bu ihmalini telafi etmeyi" düşünüyor!

General Erşad seçimlerden sonra sıkıyönetimi kaldıracağına söz vermişti. Ama bu sözünden de döndü ve sıkıyönetimin cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra kaldırılacağını açıkladı. Erşad'ın cumhurbaşkanlığına adaylığını koyacağı biliniyor. Erşad'ın general elbiselerini çıkarıp cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturmasıyla Bangladeş'te demokrasiye geçiş tamamlanmış olacak!

Erşad'ın sıkıyönetimin kaldırılması sözünden cayması üzerine Avami Lig, 14 Mayıs günü yarım günlük genel grev çağırdı. Greve katılım yığınsal oldu ve özellikle büyük şehirlerde hayat felce uğradı.

Avami Lig ve müttefikleri Erşad'ı istifaya çağırdılar ve sıkıyönetim kaldırılmazsa "parlamentodaki yerlerini almayabileceklerini" söyleyerek tehdit ettiler.

Begüm Ziya, seçimlere katıldığı için Avami Lig'i demokrasiye ihanetle suçladı. Avami Lig'le kendi partisinin işbirliğinin söz konusu olmadığını ancak gösterileri sürdüreceklerini açıkladı.

Görüldüğü gibi, "demokrasiye yavaş evrim" planı, planlandığı gibi yürümüyor. Bangladeş kaynıyor. Ülkedeki grev ve gösteriler kolay durulacağa benzemiyor. Önündeki günlerde parlamentoda önemli bir ağırlık elde etmiş olan muhalefet söylediği gibi parlamentoda yer almayı reddederse Erşad'ın zaten büyük sarsıntılar geçirmekte olan "demokrasiye geçiş planı" kağıttan yapılmış kuleler gibi yıkılacaktır.

Ahmet Fırat

DÜNYA HALKLARI SAVAŞIYOR

● **Guatemala** —Guatemala'da yaklaşık 16.000 köylü seçimler öncesi vaat edilen toprak reformunun yapılması için Guatemala City'e doğru yürüyüşe geçti.

Guatemala'da şu anda Hıristiyan Demokrat Parti iktidarda. Ancak yürüyüşün başının bir Katolik din adamı tarafında çekildiği bildiriliyor.

● **Haiti** — Duvalier'nin kaçışından sonra yönetime gelen cunta, kısa zamanda halkın nefretini üzerinde toplamayı "başardı". Duvalier'nin kanlı diktatörlüğüne karşı olduğunu söyleyerek iktidarı ele geçiren cunta, aradan bunca zaman geçmesine rağmen ne Duvalier'nin adamlarını yönetimden aldı, ne de halka reformlar vaat eden bir program ortaya koydu.

İktidarı ele aldığı zaman, kısa bir süre içine genel seçimlerin yapılacağını açıklamıştı. Şimdi bu sözünü unutmuş görünüyor. Bugüne kadar, genel seçimler için herhangi bir tarih saptanmış değildir.

Haiti'de neye karşı olduğunu bilen ama ne yapacağı konusunda pek bir fikri olmayan bir halk hareketi var. Sık sık sokaklara çıkıyor, baskıları, kısıtlamaları protesto ediyor. Mayıs başında Duvalier zamanında hapsedilen ve hâlâ serbest bırakılmayan siyasal tutukluların salıverilmesi için bir gösteri yapıldı. Gösteriye 3000 kişi katıldı. Polis ateş açtı, 7 kişi öldü. Bu olay, cuntaya karşı güvenin son kırıntılarını da tüketti.

Asker ağırlıklı cunta halkın öfkesini yatıştırabilmek için Duvalier'nin bazı adamlarını göstermelik bir şekilde mahkemeye çıkardı. Duvalier'nin adamları en kilit görevlerde dururken düzenlenen bu mahkeme halkın öfkesini daha da arttırmaktan başka bir işe yaramayacaktır. Duvalier'yi ülkeden kaçmaya mecbur eden Haiti halkı cuntanın da suyunu ısıtmaya başladı.

KAVGA VE YORUM

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı:306, 19 Mayıs 1986

Anayasa'nın 52. maddesini delen işçi sınıfı genel greve hazırlanıyor.

Anayasa delinmekle kalmadı her yerinden su almaya başladı

Türk-İş genel grev kararını hemen uygulamalıdır ki hayatın aritmetiği meclis aritmetiğini darmadağın etsin. Yığınların kin ve enerjisi yalnızca bazı maddeleri değil Anayasa'nın tümünü delsin, parçalasın. 12 Eylül faşizminin sorumlularından hesap sorsun.

Meclis panayıra döndü. MDP'nin kendini feshetmesiyle açıkta kalan milletvekilleri, bağımsızlar, kendilerine en iyi fiyat veren partiye gitmek üzere meydana döküldüler. Bunların bir kısmı ANAP'a, Yazar'ın partisine giderken bir gurup da DYP'ye girdi.

Diğer partilere geçen MDP milletvekilleri böylece icazetli olmaktan kurtulacaklarını sanıyorlar. Ama ortada değişen bir şey yok. İcazetli partinin milletvekilleri diğer partilere dağılmış oldu. Bu arada hareketlenen milletvekili pazarında 84. madde yalnızca üstü kapalı biçimde delinmekle kalmadı. Resuloğlu örneğinde olduğu gibi, partisinden istifa edip başka partilere geçmelerle açıktan ihlal edilmiş oldu.

Son gelişmelerle delinen ve ihlal edilen Anayasa'nın 84. maddesi bir partiden başka bir partiye geçişi yasaklıyor. Bunu yapan milletvekilinin milletvekilliği düşüyor.

Anayasa'nın 84. maddesi böyle diyor ama, *burjuvazinin* çeşitli hesapları yaşamda bu maddeyle uyumlu yürümedi. 84. madde burjuvazinin alternatif ileri sürmede elini bağlıyor ve meclis aritmetiğinde manevra alanını daraltıyor. İktidar ise bir yandan 82 Anayasası delindi denmesini istemiyor, bir yandan da ortamın gereklerine göre rahat hareket etmek istiyor.

Bu durumda, önce hileli yollar planlandı. MDP feshedildi. Ortada parti üyeliği kalmayınca milletvekilleri başka partilere geçtiler. Bu durumu Özal "Türkiye'de yeni bir düzen kurulmuştur, bugün yapılanlar da ufak tefek rötuşlardır" *(Tercüman*, 12 Mayıs 1986) sözleriyle açıklamaya çalıştı. "Partiler oturuncaya kadar 84. maddeyi işletmeyeceğiz" dedi. Burjuvazi kendi koyduğu kurala kendisi uyamaz haldedir.

84. maddenin başına bunlar gelirken eski siyasilere siyaset yasağı koyan Anayasa'nın geçici 4. maddesi de, tırmıklana tırmıklana sonunda Demirel'in hamlesiyle delindi. Demirel, "yasaksız Türkiye" diye yollara düştü. Yasaktan kendine konan yasağı anlayan Demirel, geçici 4. maddenin demokrasiye aykırı olduğunu söyleyerek sokağa çıktı ve yasağı fiilen kırdı. Demirel'i şimdi Ecevit izleyecek.

Demirel'in, Ecevit'in üstündeki yasağın kalkması bugün burjuvazinin işine gelir. Demirel, Ecevit, burjuvazinin darda başvurabileceği alternatifler olarak yedekte tutuluyordu. Gerçi "alternatif"ler yeni değildir. Eskiden bildiğimiz, işçi sınıfına ve demokratik haklara düşman Demirel, işçi yanlısı görünüp işçi sınıfının mücadelesini boğan Ecevit. Ama burjuvazi, örneğin Demirel için "biz Süleyman Demirel'i tanıyamamışız, ya da tanımaya fırsat bulamamışız veya hep önyargılı bakmışız" *(Yankı*, 11 Mayıs 1986) diyerek, eski tanıdık yüzleri farklı gibi göstermeye çalışıyor. Çünkü, burjuvazi giderek çaresizleşmektedir, halka sunacak yeni bir önerisi yoktur.

84. madde ile geçici 4. maddenin delinmesinden de anlaşılacağı gibi, bu Anayasa artık burjuvaziye bile "dar" geliyor. Burjuvazinin bu düşüncelerini *Nokta* dergisinin yine burjuvazinin "100 etkin kişi"si arasında yaptığı anketin sonuçlarından görebiliyoruz. Ankete yanıt verenler arasında değişiklik isteyenlerin oranı yüzde 79 çıkmış. Değişiklik istenen maddelerin en başında geçici 4. madde yer alıyor.

Burjuvazinin Anayasa'da değişiklik isteği o denli güçlü geliyor ki, kalbura dönmüş Anayasa'yı, onu hazırlayan Anayasa Komisyonu üyeleri bile savunamıyor. Komisyon üyeleri, özellikle geçici maddeleri kendilerinin koymadığını, Anayasa hazırlanırken yapılacak olan anketin birdenbire birileri tarafından engellendiğini söylüyorlar. *(Nokta*, 27 Nisan 1986) Bu ortamda Evren, "Anayasa'yı savunan yalnız ben kaldım" diye ağlıyor.

Anayasa delinir, çiğnenir, ihlal edilirken bir olay daha oldu. Burjuvazi kendi koyduğu yasakları "anayasa değişikliği yapmadan" kaldırırken, Anayasa, işçi sınıfı eliyle en can alıcı yerinden yaralandı. Tabandan gelen eylem isteğine gözlerini daha fazla kapatamayan Türk-İş yönetimi genel grev kararı aldı. Ve böylece, Anayasa'nın genel grevi yasaklayan 52. maddesi delinmiş oldu.

Diğer maddelerin delinmesini birinci sayfada manşetten veren gazeteler bu kadar önemli bir haberi küçük başlıklarla, orta sayfalarda verdiler. Bu, elbette ki onların gazetecilikten hiç anlamadığından değil, sınıf çıkarlarını düşünmelerinden kaynaklandı. Çünkü, genel grev kararı, henüz uygulanmamış olsa bile, burjuvazi açısından Anayasa'da önemli bir deliktir.

Türk-İş yönetimi bu kararı kendisi istediği için değil, tabandan gelen eylem isteğine daha fazla gözlerini kapatamadığından almıştır. Önce oturup hesap yaptılar. Anayasa'yı çiğnemekle yalnızca 9 ay hapis yatacaklarını öğrendiler. Sonra, işçilerin istemlerini duymamakta direnirlerse Türk-İş'in tümden denetimlerinden çıkacağını çok iyi bildiklerinden, 9 aya razı olup genel grev kararı aldılar. Böylece 52. maddeyi de deldiler.

52. maddenin delinmesi diğerleri gibi basit bir delinme değildir. İşçi sınıfı genel greve hazırlanıyor. Bu kararın uygulamaya konulması halinde işçi sınıfımız yıllardır biriktirdiği öfkeyle, kin ve enerjiyle savaşa çıkacaktır. Bunu durdurmaya ne Türk-İş yönetiminin gücü yeter ne de başkalarının. Türk-İş genel grev kararını hemen uygulamaya koymalıdır.

Genel grev kararı hemen uygulamaya konulmalıdır ki, hayatın aritmetiği meclis aritmetiğini darmadağın etsin. Yığınların kin ve enerjisi, yalnızca bazı maddeleri değil burjuvaziye bile "dar" gelen Anayasa'nın tümünü delsin, parçalasın. 12 Eylül faşizminin sorumlularından hesap sorsun.

İşçi sınıfı burjuvazinin daha şimdiden kalbura dönmüş olan Anayasa'sını onun başına çalacak, demokratik anayasa devrimin ilk ışıklarında doğacaktır.

Nurten Keskin